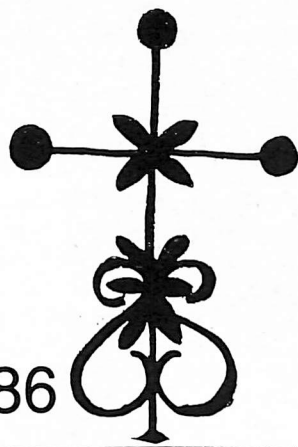

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 2, 1986

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Runoilijarovasti A.V. Jaakkola

6. 1. 1887–5. 6. 1954

Sata vuotta sitten loppiaispäivänä 1887, syntyi Tarvasjoen Seppälän kylän Jaakkolan ratsutilalle poika, joka kasteessa sai nimen August Verner. Tästä poikasesta kasvoi myöhemmin kautta maan tunnettu hengen mies: pappi ja hengellinen runoilija, jonka runot ja laulut vielä tänä päivänä puhuttelevat lukijoitaan.

Lapsuus

Verner, eli Venni, jolla nimellä hänet nuoruudessaan parhaiten tunnettiin, oli sisarusparvessaan yhdestoista lapsi. Heistä varttui aikuisiksi vain viisi, toisten saadessa jo varhain läisyyskutsun. Jaakkolan tila oli vanha perintötila, joka mainittiin jo 1540 maakirjassa. Se oli eräs niistä harvoista paikkakunnan tiloista, joita ei mainita autioiksi. Tila oli siis kestänyt rasitukset ratsutilanakin, jona se oli ollut vuodesta 1632 vuoteen 1810. Tilalta oli ollut hakkapeliitta 30-vuotisessa sodassa ja ratsumies muissakin Ruotsi-Suomen sodissa. Perintötilaksi Jaakkola oli lunastettu 1793.

Vennin isä Johan Kustaa Jaakkola oli osa viistoistapäistä sisarusarjaa. Hän oli syntynyt 1839 ja oli pojan syntyessä jo 48 vuotias. Äiti Hulda Karoliina Helttula oli syntyisin Pöytyältä, ollen miestään yhdeksän vuotta nuorempi. Kotitila oli tuolloin vielä huomattavan suuri monine torppineen. Myöhemmin siitä on lohottu useita tiloja ja varsinaisen kantatalo on Seppälän Tiilen omistuksessa. Isän sairauden ja muidenkin vastoinkäymisten takia tilan hoito kävi raskaaksi. Kun eloonjääneistä lapsista Venni oli ainoa poika ja vielä lapsi, ei tilan jatkajasta ollut toivoa. Niinpä 1893 isä myi talon ja perhe jäi talon syytingille. Vuotta myöhemmin isä kuoli Vennin ollessa seitsemän vuotias.

Isän kuolemaan jälkeen Venni kiintyi erityisesti äitiinsä, jonka kanssa hänellä oli mitä hellimmät ja lämpimimmät suhteet. Isän varhainen poismeno ja muutenkin perheessä vierailut kuolema, lapsuuden koti ja sen maatalousympäristö, ihmiset ja luonto vaikuttivat häneen voimakkaasti. Myöhemmin hän runoissaan palaa tuohon maailmaan useasti. Väkevästi hän aistii kevään tulon ja kylvään riemun ja toivon. Syysaamun kuulaus ja sadon korjaajan varstan kalke on osa lapsuutta. Hän tuntee kodin ohi kulkevat matkaaajat: kaupungista juovuksissa palaavat isännät, kulkukauppiat ja keräjäiset. Hän vie meidät runoissaan maalaispirtin iltaan, seuratuva hartauteen, suntion kanssa kirkkontorniin tai talonpoikaisiin pitoihin. Monenlaiset ihmiskohtalot, jopa sie-lunliikkeet välittyvät meille: työväen turvattomuus, orvon kyyneleet, ihmisten kovuus ja rakkaudettomuus, mutta myös synnin hätä ja kuoleman

pelko sekä syntien anteeksisaamisen rauha ja autuuden ilo.

Vennin kerrotaan lapsena olleen vilkas ja eloisa, joskus vallatonkin, mutta toisaalta syvälliseen mietiskelyyn taipuva luonne. Herkät runolliset taipumuksensa hän lieene perinyt äidiltään, joka, kuten hän muistelmissaan mainitsee, ei koskaan väsynyt kuuntelemasta, kun hän lausui ”krenatöörejänsä”, joilla hän tarkoittanee Vänrikki Stoolin tarinoita. Kaikki muukin luettavaksi saatava runous oli hänelle läheistä ja mitallisen runouden rytmi on perittyä jo lapsuuden runomaailmasta.

Nuoruus ja opiskeluvuodet

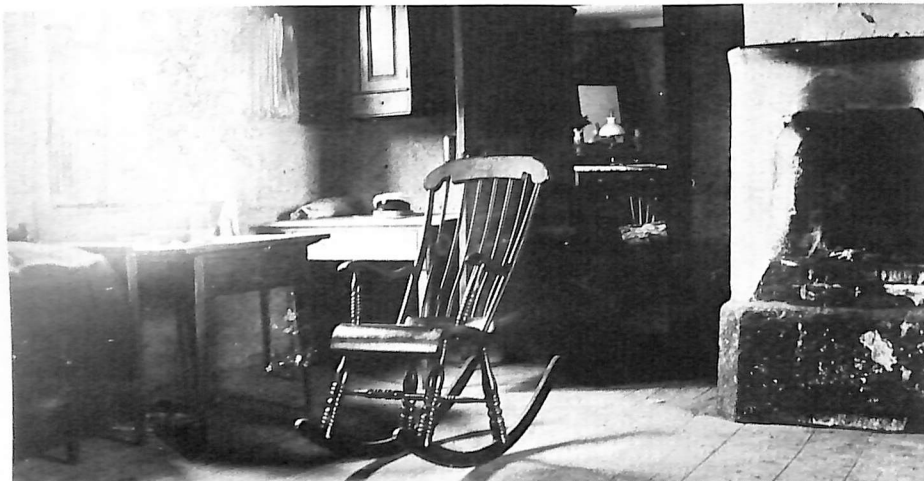
Alkuopetuksensa Venni sai kylän ”varvarilla” eli sorvarilla Jooseppi Ylanderilla ja kiertokoulusta. Kansakoulun hän kävi Pöytyällä isoäitinsä luona. Koulussa hänet havaittiin erittäin lahjakkaaksi. Niinpä äiti ja holluoja, jollainen hänelle oli määrätty isän kuoleman jälkeen, päättivät lähettää hänet Turun suomalaiseen klassiseen lyseoon, jonne hän pääsi v. 1900. Kuuluttuaan koko kouluaikansa luokkansa priimuksiin, hän tuli ylioppilaaksi v. 1908.

Runoilija työhuoneessaan Piikkiön pappilassa.

Seppälän kylä vuosisatamme alussa. A.V. Jaakkolan joen yli ottama kuva.

Lapsuuden koti sisältä, onnellisten päivien muisto.

Nyt oli valittava elämänura. Se ei liene ollut helppoa päättää siitä, että hän ensiksi kirjoittautui historiallis-kielitieteelliseen tiedekuntaan. Suunnitelmat muuttuivat kuitenkin, ja Venni siirtyi jumaluusopilliseen tiedekuntaan valmistautuakseen papiksi.

Ratkaisuun vaikutti varmasti jo kodista saatu uskonnollinen perintö. Siihen oli myös voimakkaasti vaikuttamassa evankelisen herätysliikkeen voimakas nousukausi Tarvasjoella ja erityisesti hänen kotikylänsä ympäristössä Karinaisten ja Tarvasjoen raja- mailla. Evankelisesta liikkeestä tuli hänen hengellinen kotinsa. Erityisesti hän kiintyi liikkeen maallikkosaarnaajiin, joista hän mm. runoissaan Kaituri ja Kyllä riittää kertoo.

Opinnot lahjakkaalta ja perusteelliselta nuorukaiselta sujuivat hyvin, mutta taloudellisesti se oli raskasta aikaa. Kodin apu oli loppunut jo lyseoaikana ja varsinkin opiskeluaajan loppupuoli oli ainaista taistelua köyhyyttä, jopa nälkää vastaan. Niukka ravinto häitösi työskentelyä, mutta siitäkin huolimatta kasvoi velka- taakka. Lisäksi tuli vielä sairauskin, joka piti häntä toista vuotta vuoteeseen sidottuna. Tästä johtui, että hän vasta v. 1917 saattoi nuorena pappina astua Suomen kirkon palvelukseen.

Hänen pappisuransa ulkonaiset vaiheet voi kertoa muutamalla sanalla. Ensin hänet määrättiin Evijärvelle. Rovasti, jonka sairauden ajan apulaiseksi hänet oli määrätty, olikin terveh- tynyt ja hän saikin viikon kuluttua siirron Ulvilaan. Evijärveltä lähties- sään hänellä ei ollut markkaakaan matkarahoiksi, vaan ne oli lainattava. Työskenneltyään Ulvilassa kolme vuotta hän sai määräyksen siirtyä Piikkiöön. Oltuaan täällä ylimääräisenä pappina neljä vuotta hänet v. 1924 valittiin neljänneltä vaalisijalta kaikki äännet saaneena seurakunnan vakinaiseksi kirkkoherraksi. Tätä tehtävää hän hoiti elämänsä loppuun asti.

Avioliiton rov. Jaakkola solmi 28. 5. 1916 käsityönopettaja Aino Virtamon kanssa, joka oli synt. Urjalla 1886. Hän kuoli Piikkiössä 1943. Rovastin arvonimi Jaakkolalle myön- nettiin 1950.

Piikkiön rovasti

Rovasti Otto Perko on v. 1955 SLEY:n Kotimatalla-kalenteriin kirjoittanut hyvin laajan elämäkerta kuvauksen rovasti A.V. Jaakkolasta ja hänen julistustyöstään sekä saarnojensa sisällöstä. Siksi en laajemmin keski- ty hänen elämänsä tähän puoleen, vaan lainaan kappaleen Perkon tek- stiä: ”A.V. Jaakkolan luonteen perus- piirteitä olivat suuri vaatimattomuus, nöyryys ja lämmin sydämellisyys. Hän oli niitä harvinaisia ihmisiä, joka ei tahtonut, vielä vähemmän vaati mitään itselleen. Hän oli syntynyt ajatte- lemaan muita ja elämään heidän hy- väkseen. Jos kuka niin hän omisti myötäelämisen lahjan. Toisten surut olivat hänen surujaan ja ilot hänen

ilojaan. Hän osasi lohduttaa masentuneita, sillä hänen oma mielensä oli taipuvainen masentumaan. Mutta ei hän alakuloisia lohduttanut oman elämänsä kokemuksilla, vaan Jumalan sanalla, jonka syvyyksistä hän ahkerasti ammensi. Hänen poikansa sanoi hänen tutkineen Raamattua sen alkukielelläkin elämänsä loppuun asti. Hän oli rukouksen mies, joka hyvin viihtyi hiljaisuudessa ja yksinäisyydessä. Silti hän viihtyi erinomaisesti myös ihmisten, etenkin uskovaisten keskuudessa. Missä hän liikkui, sinne jäi kuin kappale taivasta. Hänen pyhitetty persoonansa toi Jumalan läheisyyden tuntoa ja rauhaa sydämiin."

Saarnansa hän valmisti hyvin huolellisesti, eikä koskaan pitänyt samaa saarnaa kahta kertaa. Hän oli hyvin haluttu puhuja seurakuntansa ulkopuolella evankeliumijuhlissa, mutta erityisesti hän halusi olla uskollinen seurakunnalleen ja esteli ulkopuolisia puhujamatkoja. Tarvasjoelle hän kuitenkin tuli vuosikymmenet, lapsuuden tuttuja tapaamaan, kuten hänellä oli tapana sanoa. Niitä hän aina täältä löysikin, jolloin muisteltiin menneitä tämän elämän asioita, mutta koskaan ei Jaakkola unohtanut sitä, mikä hänelle oli kallein aarre, sanaa syntisten Vapahtajasta.

Maallisen isänmaan onni ja menestys oli rovasti Jaakkolan sydäntä lähellä. Kerran hänet valittiin presitentin valitsijamieheksi. Piikkiön kunnanvaltuuston jäsenenä hän oli pitkät ajat ja useat vuodet sen puheenjohtajana. Hän tuli tällöin tunnetuksi viisaana ja tietorikkaana kunnallismiehenä, joka aina erikoisesti pyrki sopuisaan asioiden hoitoon. Koroisten kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana hän toimi 24 vuotta. Vaikka seurakunta antoi runsaasti työtä, ehti hän välillä tehdä puusepän töitä, josta vieläkin kertovat taidokkaasti tehty huonekalut. Jo nuoruuden vuosilta oli hänellä ollut harrastuksena valokuvaus, josta taidosta kertovat tekstiin liitetyt kuvat.

Pyykkirannalla.

Jaakkolan kotiseudun vanhuksia: Peltolan Juha ja Liisa.

Artikkelin kuvat ovat kaikki Jaakkolan itse ottamia. Tässä perhekuva 1920-luvulta Pappilan kalliolla.

Runoilija

Jälkimaailma muistaa rovasti A.V. Jaakkolan ennen kaikkea runoilijana. Jo lapsesta alkaen hänellä oli avoin silmä ja sydän niin ympärillään sykkivälle elämälle kuin luonnon kauneudelle. Hänen lempipaikkojaan oli läheisen Holmankosken rannat. Nuoruuden runoissaan hän kertoo kirkasta purosta, kosken kuohuista, aallon leikeistä, kedon kukista ja lintujen laulusta. Koska tuon ajan runoja ei ole julkaistu, otan tähän otteen runosta Kevätmuistoja:

Tule nyt, tule, ystävä kallis
tule lapsuuden laaksoihin!
Läpi elämän myrskyjen vaahdon
minä esille loihditan tahdon
kuvat piirteihin puhtoisin.

Täällä purot ne pulppuvat vielä,
mihin myllyjä laitettiin,
salaojia niihin me loimme,
puron vaahtoista vettä joimme,
ja ilosta huusimme niin.

Täällä lehtivät vielä ne koivut,
joista tuohia kiskoimme me,
joiden varjossa leikkiä löimme,
joimme mahlaa ja marjoja söimme.
Oli onnemme aikaa se!

Nämä keväiset muistot on armaat,
satumaailman mieleen ne tuo.
Minun on kuin kulkisin vielä
sinun kanssasi, ystävä, siellä,
missä elävät muistot nuo.

Jo alusta alkaen runot ovat selkeitä, mitallisia, eikä loppusoinnussa ole koskaan tingitty. Niinpä eräitä runoja hän on moneen kertaan korjaillut, jopa usean vuoden aikana, kunnes ne ovat löytäneet lopullisen muotonsa. Nuoruudenajan runoissa on jo eräitä, jotka antavat kuvan hänen erinomaisista kertojan lahjoistaan. Niistä eräät ovat ballaadin omaisia, kuten ajalle oli ominaista. Hyvän piirtäjän tavoin hän muutamalla viivalla kertoo koko tarinan, kuten esim. runossa Miksi?:
Laps kadulla seisoi ja katseli
kun kaupungin kansa riemuitsi:
Oli siellä niin kirkasta, soitto soi
ja kansa lietona karkeloi.

Ja pienoinen kiiruhti äidin luo,
oli ihmettä täynnä katse tuo:
"Sano äiti, miksiä meillä on
niin kylmä koti ja valoton?"

"Tule, äiti! Kummia tuolla näin,
kun kotiin astelin askettäin:
oli sali suuri ja kirkas niin
ja salissa kauniisti soitettiin."

"Tule, äiti! Sinne me muutamme,
sinun itkeä siellä ei tarvitse."
Ja pienoinen katseli vaatteitaan:
"Toki meillekin uudet annetaan?"

Vaan kyynele suuri ja polttava
taas himmensi äidin katsetta.
On polvella pienoinen pellavapä
ja tuvassa kylmää ja pimeää --.

Eräissä runoissa on voimakasta yhteiskunnallista näkemystä, sosiaalisen myötäelämisen ja oikeudenmukaisuuden vaatimusta. Vaikka hän ei itse varmaankaan mieltänyt runoksi suorasanaista proosaa, voisi runoksi sanoa hänen herkkää muistelmansa: Hyvästijättö lapsuuden kodille.
Vanha, rakas lapsuudenkotini!

Kustaa ja Maija Holma.

Nyt olen siis viimeistä iltaa täällä.
Aamulla minun on ainaiseksi erottava sinusta.
Tahdonpa tunnustuksenani sanoa vielä,
mitä olet minulle ollut ja mitä olet aina oleva.
Täällä yhteisessä pesässä olemme kerran olleet kaikki, täältä olemme huomenna kaikki lähteneet, minä viimeisenä.
Täällä ei ole enää isää, hän jo aikaa nukkui ikuisen uneen.
Äitikin on jo poissa, poissa on koko siskoparvi.
Vieraskin sanoisi jo: ei täällä ole enää mitään.

Mutta sittenkin täyttää tänä iltana mieleni selittämätön tunne.
Se ei ole surua, joka kyynelistä saa lievittää.
Se on syvää mykkää kaipausta.
Sillä minä tunnen tänne jäävän sanomattoman paljon:
kokonaisen maailman, täynnä ihmeellistä kirkkautta,
valoa ja onnen hohdetta.
En koskaan, vanha kotini, ole tuntenut sinua niin pyhänä kuin nyt.
Näiden seinien sisälle, seinien, joissa jokainen piirto
ja kuvio on selvästi tuttu,
jää lapsuudenmuistojen ihmeellinen maailma.

Ne muistot alkavat lapsuuden utuisista hetkistä,
ovat ensin hämääriä kuin sumuverhon läpi katsottuna,
selvenevät vähitellen, kulkevat isän askelilla,
äidin hoivaa nauttimassa,
siskojen seurassa ja seisahtuvat tuhaan siin pikku tapahtumiin.
Ne iloitsevat keväimen kirkkaassa loisteessa
lintujen laulaessa, kukkien tuoksua.
Ne kulkevat toverien kisoissa
ja pukahtavat nuoruusvuosien sisään seen maailmaan,
missä iloitaan ilon päivinä ja surun päivinä surraan,
missä toiveet syntyvät tuhatmäärin ja kuolevat jälleen,
nousevat korkealle ja särkyvät kuin kupla.

Myöhemmin runot muuttuvat täysin uskonnollisiksi ja kertovat hänen elämänsä kalleimmasta asiasta: uskosta Jeesukseen ja Hänessä meille annettuun syntien anteeksi saamiseen, pelastukseen ja iankaikkiseen elämään. Evankelisen kansan laulukirjassa Siionin Kannel on hänen laulujaan yksitoista, joista tunnetuin lienee 1910 kirjoitettu: Sä kuljet seurassa Jeesuksen. Omaelämäkerralliseksi on katsottu hänen laulunsa: Sinun luoksesi ystävä lasten.

Rovasti Jaakkola toimitti usean vuoden ajan SLEY:n vuosikirjaa Kotimatalla. Niissä, samoin kuin SLEY:n joul- ja pääsiäislehdissä julkaistiin ensin monia hänen tunnetuiksi tulleita runojaan. Kooste näistä runoista julkaistiin ensin nimellä Kellonsoittaja Reetrikki ja sitten 1946 laajempaan teokseen nimellä Pyhä aamu. Tämä jäi ainoaksi painetuksi kirjaksi, vaikka lisää myöhemmin toivottiin. Runoista erittäinkin pitkät kertovat runot ovat olleet monien lausuntataiteilijoiden ja kuorojen ohjelmistossa. Hänen herkkä kertova runonsa Muistelmia kulkurimummasta on päässyt uskonnollisen runon antologioihinkin.

Nykypolvelle A.V. Jaakkolan runot alkavat olla jo vieraampia kuin edelliselle polvelle, mutta vieläkin yhä uudet lukijat löytävät hänen runomaailmansa ja saavat voimaa elämäänsä ja uskolleen. Meille tarvasjokelaisille hänen runonsa tuovat, paitsi uskonnollisen sanomansa, myös tuulahduksen vuosisadan vaihteen paikallishistoriaa. A.V. Jaakkolan syntymän 100-vuotispäivänä 6. 1. 1987 järjestää SLEY:n Tarvasjoen osasto muistoilaa, jossa sanoin ja sävelin esitetään hänen tuotantoaan.

Luottamustoimilla ennätystenkirjaan

Kaikkien tarvasjokelaisten tuntema 91 vuotias Otto Vesamo viettää eläkepäiviään vanhainkodissa. Häneen kohdistuu, niin kuntalaisten, kuin eri yhdistysten kiitollisuus niistä vuosista ja vuosikymmenistä, jotka hän uhrasi yhteisten asioiden hoitoon. Tämän vuotinen Guinnessin ennätysten kirjan suomenkielinen painos on kirjannut Otto Vesamolle ennätysten toimimisesta 54 vuotta yhtäjaksoisesti samassa luottamustoimessa. Ennätys perustuu Otto Vesamon vuonna 1919 alkaneeseen ja vuonna 1973 päättyneeseen kauteen Tarvasjoen asutuslautakunnan jäsenenä.

Tarvas-lehdelle on Otto Vesamo jo aikaisemmin kertonut lapsuuden muistojaan ja osallistumistaan vapausotaan. Suomen itsenäisyyden alkuvuosina oli vielä vähän luottamustoi-
miin soveltuvia, hyvän kirjoitus- ja laskutaidon omaavia nuoria miehiä. Niinpä maamieskoulun käynyt Vesamokin kutsuttiin heti sodasta kotiututtuaan luottamustoimeen, joista ensimmäinen oli vuokralautakunnan sihteerin tehtävä.

Vuosisadan alun kuuma kysymys oli torppien vapauttaminen itsenäisiksi tiloiksi. Laki siitä valmistui jo ennen vapausotaa, mutta lunastuksiin päästiin vasta 1918. Tarvasjoellakin perustettiin vuokralautakunta vapautumisen toteuttajaksi. Lautakunnan puheenjohtajaksi tuli ensiksi Oton vanhempi veli Kalle, mutta hänen muutettua Paimioon 1920 tehtävä siirtyi Otolle. Hän hoitikin sitä vuokralautakunnan loppumiseen asti 1928. Lauta-

kunnan muina jäseninä olivat Juhon Järvinen Horrisista ja Kalle Mansikkaniemi Karhulasta.

Tarvasjoella itsenäistyi runsaat sata torppaa. Lautakunnan tehtävänä oli määrittellä uusien tilojen rajat, sovittella kauppahinta ja tehdä kauppakirjat. Otto Vesamo laskee kirjoittaneensa tuona aikana yhteensä runsaat kolmesataa kauppakirjaa, koska kaikki paperit piti tehdä käsin kolmena kappaletta. Kaikki nämä työt kasaantuivat sulan maan aikaan, koska talvella ei voinut rajoja määrittellä. Kauppakirjat tehtiin aina tilalla ja lautakunta kulki ympäri pitäjää.

Tarvasjoella isännät olivat hyvin suosiollisia uudistukselle ja kaupat tehtiin ilman erimielisyyksiä vapaaehtoisesti. Ainoastaan kahden torpan lunastuksessa lautakunta joutui päättämään kauppahinnan, kun osapuolet eivät päässeet yksimielisyyteen. Eräissä torpissa oli vanhat vuokraajat ilman lapsia. Heidän torppansa talo yleensä lunasti takaisin turvaten heidän vanhuuden toimeentulonsa. Sotilasvirkatolojen ja muiden yhteisöjen torppien lunastus tapahtui vasta 1928, jonka jälkeen vuokralautakunnan työ oli loppuun suoritettu.

Torpparivapautuksen vaikutus oli erityisen eheyttävä ja näkyi siinä yksimielisyydessä, joka vallitsi kansassamme jo viime sotien aikana. Vesamo pitää vapautusta itsenäisyytemme alun tärkeimpänä valtiollisena tekona ja on iloinen voidessaan olla mukana sitä toteuttamassa. Vesamo näkee, että tulevilla presidentillä Kyösti Kalliolle oli suuri vaikutus vapautuslain syntymiseen ja hänen nimeään kantava Lex Kallio vuonna 1922 antoi mahdollisuuden maanhankinnalla asutuksen laajentamiseen.

Otto Vesamon pitkän ja ansiokkaan luottamusmiesuran juhlahetkiä oli mm. terveys- ja kunnantalo Tarvalan valmistuminen. Kuvassa maaherra Esko Kulovaara vierailulla.

Viljan korjuu

Entisinä aikoina, johonka muistini ei ulotu, korjattiin kaikki viljan sirpillä sekä kuivattiin maassa kuhilailla. Koko muistini ajan on kaura ja ohra niitetty viikatteella, mutta ruis sekä vehnä, kun sitä alettiin viljellä, sirpillä. Kun 1920-luvulla alettiin yleisesti siirtyä viikateniittoon, niin se osittain herätti paheennusta, koska vilja tulisi sentään kunniallisesti korjata. Tällöin jouduttiin luopumaan väärävarisesta viikatteesta, koska sillä ei voinut niittää sidottavaa viljaa. Sirpillä viljaa korjattaessa oli kaksi erilaista työtä: viljaa joko niitettiin tai leikattiin, pivottiin. Niittämällä suoritettua korjuutapaa kuten viikatteella, sanottiin hakkaamiseksi. Työvälineenä käytettiin hakkuusirppiä, jonka terä oli pivoissirppiä pidempi ja terän kaarevuus loivempi. Pivousleikkuussa kasvusto pidettiin leikattaessa kämmenen ja sormien tuntumassa, joten se ei pahnantunut ja sitä mahtui riiseen kuivattaessa enemmän. Olkien selkeyden vuoksi siitä saatiin myös parempaa katto-olkea. Leikattu vilja kuivat-

tiin pellolla kekoina. Pienempiä niistä nimitettiin kuhilaiksi, suuremmat taas olivat kykkäitä. Rakennelman sidottu osanen oli jalallinen, ehkä siksi kun se seisoi tavallaan omalla jalallaan.

Kun 1900-luvun vaihteessa alettiin siirtyä konepuintiin, hankittiin kyläkunnittain yhteishankinnoilla tryski, tappuri eli puimakone, sekä onkapanu, höyrykone. Erikoisuutena kuitenkin ilmeni, että useissa talouksissa rukiin puinti suurimmaksi osaksi suoritettiin riihessä vaikka se siellä oli vaivalloista ja hidasta.

Oliko niin, ainakin vanhemman polven keskuudessa ajateltuna, että ruis, tuo elämää antava ja ylläpitävä jumalanvilja, joksi sitä nimitettiin, olisi puimakoneella puituna menettänyt arvostustaan ja kunnioitustaan. Rukiin arvovalta olisi ehkä romahtanut. Mieleen olisi tällöin saattanut tulla ajatus, että tällä toimenpiteellä vanhaa ystävää ja auttajaa halvennettisiin sekä luovuttaisi rukiin kunnioittamisesta. Näin tahdottiin perheen perusravinto, ruis, edelleenkin saada ja hankkia riihen, talokokonaisuuteen kuuluvan tavallaan pyhätön kautta.

Edellä olevan viljan arvostuksen kyllä ymmärtää, koska monet ihmiset muistivat 1860-luvun, jolloin suuri osa kansalaisiamme menehtyi nälkään ja

Vuokralautakunnasta 23 vuotiaana alkanut Vesamon luottamusmiesura laajeni moniin lautakuntiin, joista pisin oli työ asutuslautakunnassa, josta tuo maininta ennätysten kirjaan tuli. Asutuslautakuntaa oli edeltänyt tilatoman väestön rahasto, jonka laajenevaa työtä lautakunta jatkoi. Sen tehtävänä oli lähinnä tilakauppojen ja uudisrakennusten rahoitus. Näin vapautetut torpat ja asutustilat saivat halvempia lainoja tuotantonsa alkuun saattamiseksi ja kehittämiseksi. Sodan jälkeinen asuttaminen toi vielä paljon uusia tehtäviä asutuslautakunnalle. Vesamo toimi lautakunnan rahastonhoijajana ja joutui näin usein avustamaan viljelijöitä lainojen ja avustusten haussa. Asutuslautakunnan puheenjohtajana toimi aluksi Kustaa Alkio ja hänen jälkeensä pitkään Hannes Seppä. Asutuslautakunnan nimi muutettiin 1973 maatalouslautakunnaksi ja tehtävien luonne muuttui uusien maatalouden rahoitusmuotojen siirryttyä rahalaitosten toimialaan.

314 luottamusmiesvuotta

Otto Vesamo on laskenut kaikkien yhteiskunnallisten luottamustoimiensa yhteenlasketuksi määräksi 314 vuotta. Paristakymmenestä luottamustoimesta työtä antavin oli toimiminen kunnallislautakunnassa ja sen jatkossa kunnanhallituksessa, vuosina 1934–64. Siitä ajasta Vesamo toimi puheenjohtajana 17 vuotta. Kunnassa ei tuohon aikaan ollut vielä muita virkailijoita, kuin kunnansihteerin. Hänen oli päätoimeltaan kanttori. Hänen jouduttua sotaan jäi kirjurinkin työt puheenjohtajalle. Sota-aikana kansanhuollolle määrättiin oma johtaja ja hänellä oli apulaisiakin. Kun 1950-luvulla kansanhuolto lakkautettiin, sai kunnantoimisto sieltä yhden virkailijan ja sosiaalipuolelle otettiin myöhemmin toinen.

Tuohon aikaan kehitys kunnallishallinnossa oli valtavaa. Kuntainliittoja perustettiin sairaaloiden, vanhainkodin tai seutukaavaliiton takia, joiden perustamiskokouksissa Vesamo oli usein mukana. Kunnassa käynnistyi oma mittava rakennustoiminta. Erityisen voimakasta oli kehitys terveydenhoidon, sosiaalipolitiikan ja koululaitoksen puolella.

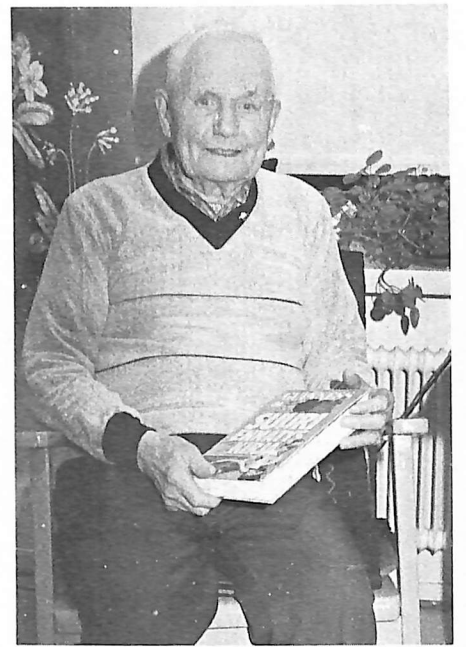
Vesamo muistelee, että monista luottamustoimista pitkäaikaisimpia olivat jäsenyys kirkkovaltuustossa 34 vuotta ja Osuuskaupan hallituksessa vuodesta 1924 oman kaupan ajan vuoteen 1956, sekä Härkätien Osuuskaupassa sen uudelleen fuusioon asti 1964 eli yhteensä 40 vuotta. Tuosta ajasta hän oli sihteerinä 25 vuotta. Luottamustoimien määrän kasvaessa oli pak-

ravinnon puutteesta johtuviin sairauksiin niin, että heidän lukumääränsä ilmoittamiseen tarvittiin kuusinumeroinen luku.

Menneet sukupolvet suhtautuivat mitä suurimmalla kunnioituksella ja arvonnalla kaikkiin niihin toimintoihin jotka liittyivät viljaan ja sen hankintaan, kuten viljan kylvöön, korjuuseen ja puintiin. Niinpä, kun entisajan kylväjä aloitti kylvötyön, hän otti lakin päästään, polvistui saran kulmalle vakkoiheen pyytäen tällöin Jumalan siunausta kylvölle.

Entisinä aikoina, kun kaikki ruis leikattiin sirpillä, järjestettiin taloissa erikoinen rukiin leikkuupäivä, elopäivä. Tällöin pyrittiin saamaan niin paljon leikkuuväkeä, että työ tuli päivässä tehdyksi. Tähän käytettiin ns. tekoapäiviä, jotka olivat syntyneet alustalaisten ja kantatilan keskinäisistä, toisiaan tarvitsevista suhteista. Luontais-
taloudessa kun elettiin, niin kaikki saamiset ja oikeudet suoritettiin työllä.

Rukiin leikkuu oli ryhmätyötä, mikä tavallisesti järjestyi niin, että yhdellä peltosaralla oli neljä leikkaajaa jotka työskentelivät rinnakkain. Kun oli päästy saran päähän pidettiin lyhyt tupakkatunti. Tämän jälkeen otettiin työn kulkusuunta äskettäistä päinvas-

On kunniakasta päästä ennätysten kirjaan vuosikymmeniä pyyteettömästi kotiseutua ja isänmaata palvellen.

ko ottaa tilanhoitoon apua palkka-
väestä. Yhteenkään toimeen en tuppautunut, sanoo Vesamo, mutta vaikea oli jyrkästi kieltäytyä, kun pyydettiin.

Vanhainkodin, jossa Vesamo viettää vanhuudenpäiviään, katsoo hän erääksi toimiensa tulokseksi. Kunnan vuonna 1937 ostama ja kunnalliskodiksi kunnostama Mikolan tila alkoi tulla suurina korjauksia vaativaksi. Siksi Karinaisten kunnan edustajien, erityisesti Into Eskolan kanssa, syntyi ajatus yhteisen laajemman vanhainkodin perustamisesta Karinaisiin. Ajatus toteutui 1962, jolloin perustetun ensimmäisen liittovaltuuston jäsen Vesamosta tuli. Sen puheenjohtajanakin hän toimi vuosina 1966–72. Yhteiseen vanhainkotiin asukkaat pääsivät muuttamaan 1964. Samasta vanhainkodista on tullut nyt Otto Vesamolle eläkepäivien koti jonne hän vaimonsa Hannan kanssa 1980 muutti. Hanna-emäntä oli ollut aikanaan monessa luottamustoimessa mukana mm. ajoittain vanhainkodinjohtajana ja kannusti miestänsäkin toimien hoitamisessa.

Viime vuosina Vesamo onkin saanut vanhainkodissa edustaa monessa tilaisuudessa talon asukkaita, toivottaen tervetulleiksi useita vieraita mm. ministerin. Poliittikka ei enää kiinnostanut, mutta nykyiselle polvelle hän haluaisi kokemukseensa vedoten muistuttaa sen työn merkitystä, jonka isänmaan itsenäisyyden luojat ja kansallisen eheyden rakentajat tekivät. On kunnia päästä ennätysten kirjaan juuri tuota työtä tehden ja omaa kotiseutuaan palvellen.

Takaisin mennessä ennen uuden saran aloittamista sidottiin leikattu jalalliset; yksi leikkaajista vei sirpit uuteen aloituskohtaan. Näin jatkui työ edelleen. Viikateriymään kuului kolme henkeä: niittäjä, karheesta kokooja ja sitoja. Kuhilaiden pystyttäjät olivat omatoimisia. Mainittakoon, että elopäivä oli myöskin talkoopäivä, johonka voi mennä ilman pyytämistä, tietenkin vastavuoroisuutta toivoen. Niinpä lähinaapurit varoivatkin pitämästä elopäiviä samoina päivinä.

Viikateniitosta siirryttiin koneelliseen leikkuuseen, kun oli kehitetty hevosvetoinen itseluovuttava leikkuukone, joka kokosi leikatun kasvuston sidottavaksi. Nämä leikkuukoneet tulivat yleisemmin tietoisuuteen ja käyttöön vasta ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Venäjä oli 1917 ostanut Ranskasta ja Englannista suuret määrät näitä koneita, ja ne oli tarkoitettu Tornion kautta kuljettaa maamme läpi Venäjälle. Kun maittemme välillä oli tällöin muodostunut sotatila, niin Suomen Valtio takavarikoi koneet sotasaliina ja luovutti ne erittäin edullisesti maataloudelle.

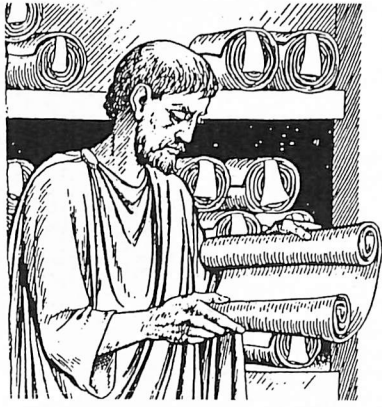
Edellä oleva tapaus herätti maanmiehet huomaamaan koneiden käytön edullisuuden ja se vaikutti myönteisesti maatalouden koneellistumiseen.

Voita Egyptin-Israelin matka!

Nyt kilpailemaan Raamatun tuntemisessa

Paavalin päivänä, tammikuun 25:nä järjestetään monissa seurakunnissa kautta maan raamattutietokilpailu Apostolien teoista. Tällä tavalla juhli-taan Suomen Pipliaseuran 175. syntymäpäivää. Kilpailu jatkuu Pipliaseuran alueseuroissa seurakunnissa voitaneiden joukkueiden kesken. Valtakunnallinen karsinta on Helsingissä ja valtakunnallinen loppukilpailu on televisiossa TV 1:n suorana lähetyksenä 20. 3. 87 klo 18.20 alkaen.

Kirkkoneuvosto on valinnut tähän tietokilpailuun yhdyshenkilöksi **Raija Isotalon**, joka Pipliaseuran ohjeittein ja aineiston perusteella järjestää Tarvasjoella Paavalin päivän tietokilpailun klo 12 seurakuntatalolla. Niinpä jokainen voi osallistua, jos arvelee jotakin tietävänsä Apostolien teoista. Kilpailuun tietenkin kannattaa valmistautua lukemalla tarkkaan lääkäri Luukkaan kirjoittamaa Apostolien teot -nimistä Uuden testamentin kirjaa. Sinä voit ystäväsi kanssa muodostaa kolmen hengen kilpailujoukku-

een. Siis kilpaillaan joukkueittain, ei henkilökohtaisesti. Joukkueen muodostamiselle on yksi rajoitus. Kolmen hengen joukkueen yhteisikä ei saa ylittää 175 vuotta!

Palkinnoksi seurakunnassa voittaneelle joukkueelle annetaan plakaatti, aluekilpailussa suomi-englanti Uusi Testamentti ja loppukilpailussa voittaneelle 11 päivän matka Egyptiin ja Israeliin.

Nyt siis kolmen hengen joukkueita muodostamaan. Joukkueitten jäsenten nimet ilmoitetaan hyvissä ajoin Pipliaseuraan. Tarkkaile kirkollisia ilmoituksia Viikkolehdestä!

Tule laulamaan!

KAUNEIMMAT JOULULAULUT

Tarvasjoen kirkossa su 21. 12. 1986 klo 19

- * mukana kirkkokuoro ja viihdekuoro
- * illan juontaa diakoni Hanna Isotalo
- * kolehti Suomen Lähetysseuralle

Tänä vuonna ensimmäisen kerran Kauneimmat joululaulut lauletaan kaikissa Suomen seurakunnissa, kerrotaan Suomen Lähetysseuran musiikitoimistosta. Lähetysseura valmistaa seurakuntien käyttöön yhteislauluvihkosen. Joululaulut lauletaan tämän joulun alla jo 14. kerran lähetystyön merkeissä. Lauluvihkosen ulkoasu on tänä vuonna afrikkalainen. Lähetystyön vanhimman kohdemaan Namibian luterilaisen kirkon piispa Kleopas Dumeni on kirjoittanut siihen joulutervehdyksen. Vihkosen kuvituksena ovat namibialaisen taitelija John Mufangejon piirroksat. Tansanialaisesta joulunvietosta kertoo kanttori-urkuri, peruskoulunopettaja Kyösti Tiusanen.

Tasan sata vuotta sitten kirkkomme sai järjestyksessään neljännen suo-

menkielisen virsikirjan. Kauneimmat joululaulut-vihkoseen on tänä juhluvuonna otettu rakkain jouluvirtemme Enkeli taivaan siinä kieliasussa, jossa se oli 1886 virsikirjassa.

Kokeilumielellä tämän vuoden vihkoseen on otettu yksi englanninkielinen laulu, koska joulun aikaan saattaa perheissä olla ulkomaisia vieraita. Kauneimpia joululauluja lauletaan hyvin monissa maissa Kanadaa ja Australiaa myöten, mutta yleensä suomalaisten siirtolaisten keskuudessa.

Viime vuoden joululaulut-laisuudet tuottivat kolehti- tai ohjelmatuloina toista miljoonaa markkaa käytettäväksi Lähetysseuran työn kohdemaissa. Tarvasjoella viime vuoden lauluillassa kertyi kolehtia 749 mk ja laulajia oli 250. Tervetuloa!

**Kaarina
Lammentaua, toim.**

MINÄ NAISPAPPI

**LUE TÄMÄ
KIRJA!**

KANSI: Kartonkikansi,
Jarmo Koivunen
Koko: 135x210
N. 120 S.
OVH. NID. 77,-
KIRJALUOKITUS 25
ISBN 951-621-697-8

Joululahja lähetystyölle 20. kerran

**Terveystyötyöhön Nepalissa
ja rakentamiseen Tansaniassa**

Suomen Lähetysseura toteuttaa adventtina Joululahja lähetystyölle -keräyksen 20. kerran.

Tänä vuonna valtakunnallisen keräyksen tuotto ohjataan terveydenhuoltoprojektiin Nepalissa sekä kurssikeskuksen rakentamiseen Tansaniassa.

Nepal on yksi maailman köyhimmistä valtioista. Keski-Aasiassa sijaitsevan Nepalin asukasluku on 16 miljoonaa. Maassa on noin 3.500 sairaalapaikkaa, esimerkiksi Suomessa niitä on 60.000.

Suomen Lähetysseuralla on ollut vuodesta 1978 työntekijöitä Nepalin Yhdistyneen Lähetystyön työyhteydessä. Tällä hetkellä Suomen Lähetysseuralla on 13 työntekijää Nepalissa.

Joululahja lähetystyölle -keräyksen tuotolla toteutetaan Nepalin Mount Everestin läänissä laaja koulutusohjelma terveydenhoitojen henkilökunnan saamiseksi. Paikallisesta väestöstä koulutetaan vuoristokylän terveydenhoitajia, maatalousohjaajia, eläinlääkintämiehiä sekä työntekijöitä sairaaloihin. Samalla koulutusohjelmassa annetaan terveyskasvatusta kaikille halukkaille.

Koulutusohjelma ei ole pitkä, mutta sen etuna on koulutettavien ihmisten paikallistuntemus, alueen olosuhteet ja ongelmat ovat heille entuudestaan tuttuja.

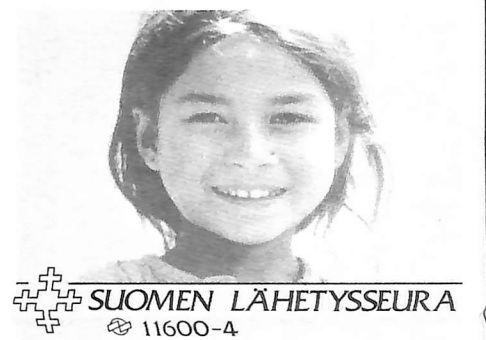
"Tänään tutkimme 60 lasta ja 20 äitiä. Neljä vapaaehtoista nepalilaista miestä oli auttamassa. Lapset punnitettiin, rokotettiin, keuhkokuumeiset tutkittiin ja vatsatautisille annettiin lääkettä. Keskusteluun ja ohjaamiseen kului paljon aikaa", terveydenhoitaja Kirsti Kirjavainen kertoo tavallisesta klinikapäivästä vuoristokylässä.

Kurssikeskus Tansaniaan

Köyhyys, sairaudet ja aliravitsemus johtuvat kehitysmaissa useimmiten tietämättömyydestä ja taitojen puutteesta. Työttömyys vaikeutuu entistään, kun nuorisolla ei ole mahdollisuuksia jatkokoulutukseen.

Konden hiippakunnan alueella Tansaniassa kirkon työntekijät päättivät vaikuttaa koulutusongelmaan rakentamalla alueelle kurssikeskuksen. Mwakalelin kurssikeskus on toinen tämänvuotisista Joululahja lähetystyölle -keräyskohteista.

Kurssikeskuksessa tullaan jakamaan tietoa aliravitsemuksen ehkäisyyn ja kodinhoitoon liittyvissä asioissa, opetetaan perinteisiä ja uusia käsi-

SUOMEN LÄHETYSSEURA
☎ 11600-4

työtä, maanviljelystä, puutarhanhoitoa, karjanhoitoa sekä perehdytetään paikallisia ihmisiä hallintoon liittyvissä kysymyksissä. Kurssikeskuksessa tullaan järjestämään myös kristilliseen elämään liittyviä kursseja.

"Naisten ja äitien kouluttaminen johtaa täällä Tansaniassa parempaan elämään, sillä nuoret oppivat heidän esimerkinsä kautta uusia asenteita ja tapoja", Konden hiippakunnassa työskentelevä lehtori Leila Kallas sanoo.

Tällä hetkellä alueen nuorista vain kaksi prosenttia pääsee jatkamaan opintojaan peruskoulutasoisesta koulutuksen jälkeen.

Koulutus takaa avun perillemenon

Kehitysmahin ohjattu apu antaa vain hetkellisen helpotuksen, mikäli siihen ei liitetä koulutuksen antamista.

Terveen elämän lähtökohta kehitysmaissa on perusterveydenhuolto, puhdas vesi, oikeat ravintotottumukset sekä riittävä hygienia. Maailman Terveysjärjestön WHO:n arvion mukaan ihmiskuntaa vaivaavista sairauksista noin 80 % johtuu juomakelpoisen veden puutteesta ja riittämättömästä hygieniasta.

Suomen Lähetysseuran terveydenhuoltotyö alkaa aina ruohonjuuritasolta. Esimerkiksi Nepalissa avoterveydenhuollon ohjelmaan kuuluvat yksinkertaisen ja terveellisen ruoan valmistus, vesitankkien rakentaminen, rokotukset, äitiysneuvolatyö sekä hygienian opetus.

Joululahja lähetystyölle -keräys toteutetaan valtakunnallisena keräyksenä toista kertaa postisiirtolomakkeiden ja keräyslippaiden kautta.

Keräyksen esitteessä kehoitetaan: "Tule rakentamaan kanssamme, anna lahjasi tarvitseville". Käytännössä 50 markan lahjoitus mahdollistaa viiden nepalilaisen sairaalassakäynnin ja 30 markalla voidaan hankkia sementtisäkki Tansaniassa.

Nainen papiksi

Olemme nyt saamassa kirkkoomme ensimmäiset naispapi. Kolmekymmentä vuotta on käyty väittelyä naisen sopivuudesta papin virkaan. Oikeammin sanottuna on kysymys siitä, että merkitseekö ihmisen sukupuoli mitään papin virkaan vihittäessä ja varsinkin virkaa hoitettaessa. Valitettavasti aivan viime kuukausina eräät kristilliset lehdet, jotka Tarvasjoellekin leviävät, ovat suorastaan maalailleet kauhukuvia naispappeuden toteutumisen mukanaan tuomasta jumalattomuudesta ja luopumuksesta Suomen kirkossa. Nyt tarvitsemme rauhallista harkintaa ja asiallista suhtautumista toteutettavaan uudistukseen.

Vain mies voi olla pappi!

Näin on asia raamatussa, kun raamattulla tarkoitamme Vanhaa testamentia, Jeesuksen ja alkuseurakunnan raamattua. Jumalan antamien ohjeiden mukaan Mooseksen tuli israelilaisten keskuudesta erottaa Leevin sukua olevat miehet papin virkaan. Heidän tehtävänsä oli toimia välittäjinä Jumlan ja ihmisten välillä. Heidän tuli uhrata erilaisia uhreja polttoroviolla Jumalalle päivittäin. Kun juutalaiset menettivät lopullisesti temppelinä v. 70 j.Kr., leeviläinen pappeus kuului. Tässä mielessä raamatullista pappeutta ei enää ole. Jumalan määräys, että papin tulee olla mies, ei siis enää ole toteutettavissa.

Kristityillä on vain yksi pappi, mies!

Kuka hän on? Rooman paaviko? Ei, vaan Jeesus Kristus. Hän uhrasi itsensä kaikkien ihmisten syntien sovitukseksi. Hän oli Golgatalla sekä pappi että uhrilampas yhtäaikaan. Hän on edelleenkin meidän ainoa pappimme, joka suorittaa taivaallista rukouspalvelua puolestamme Jumalan luona. Näin Uusi Testamentti ja kirkko opettaa. Hebrealaiskirje aivan oikein huomauttaakin, että Vapahtajamme, siis pappimme, ei ollut Leevin sukua vaan Juudan sukua. Jumala siis itse lopetti Mooseksen lain mukaisen pappeuden asettamalla Juudan sukuisen Jeesuksen uuden liiton papiksi sanoen: "Sinä olet pappi iankaikkisesti Melkisedekin järjestyksen mukaan." (Hebr. 7:11-19.) Kukaan meistä ei siis voi olla pappi raamatullisessa mielessä, ei kukaan mies eikä nainen! Pappeus kuuluu vain Jeesukselle. Kun näin on, me voimme paljon rauhallisemmin lähestyä ajatusta, että Suomen luterilaisen kirkon papin virkaan tullaan vihkimään myös naisia. Sukupuolella ei ole ratkaisevaa merkitystä. Paljon tärkeämpää on, että on henkilökohtaiset kyvyt hoitaa papin viran tehtäviä kirkossamme eli julistaa ymmärrettävällä tavalla ilosanomaa Jeesuksesta, Jumalan valtakunnasta ja jakaa kirkon pyhiä sakramentteja.

Mutta Paavalihan määräsi miehen papiksi!

Tämän tästä niin sanotun kirkon perinteisen eli apostolisen virkakäsityksen kannattajat (se on suomeksi naispappeuden vastustajat) vetoavat apostoli Paavalin antamiin määräyksiin Timoteukselle koskien seurakunnan kaitsijan ominaisuuksia, mm. sukupuolta. On aivan totta, että Jeesus valitsi lähimmiksi työtovereikseen ja työnsä jatkajiksi kaksitoista miestä. Tosin he eivät varsinaisesti voineet enää jatkaa Jeesuksen työtä, koska papillinen uhraaminen oli jo toimitettu Jeesuksen toimesta Golgatalla. Mutta apostoleille annettiin tehtävä levittää sanomaa Jeesuksesta ja Jumalan valtakunnasta. Jostakin syystä naiset, aivan nimeltä tunnetut, saivat

tehtäväkseen ensimmäisinä levittää sanomaa, evankeliumia Jeesuksen ylösnousemuksesta, pääsiäisaamuna Jeesuksen haudalta. Alusta alkaen Jeesukseen uskovat muodostivat yhteisöjä, seurakuntia, joissa kastettiin ihmisiä kristityiksi, vietettiin Jeesuksen asettamaa ateriala, Herran ehtoollista, parannettiin sairaita, ruokittiin nälkäisiä jne. Seurakuntiin apostolit asettivat näitä tehtäviä varten diakoneja. Seurakunnissa oli apostolien aikana monia muitakin virkoja, kuten profeetan (julistajan) ja lesken virka. Seurakunnan johtajaa sanottiin piispaksi eli suomeksi kaitsijaksi. Me sanoisimme häntä papiksi. Tämän viran haltijasta apostoli Paavali antaa tarkkoja ohjeita. Hänen tulee olla naimisissa eli yhden vaimon mies, hänellä tulee olla lapsia, vieläpä hyvin kasvatettuja! Edelleen hänen tulee tai, saa juoda viiniä, ei tosin paljon eli humaltumiseen asti. Hänen tulee olla taitava opettamaan jne. (1 Tim 3:1-13 ja Tiit 1:5-9). Nyt tähän Paavalin ohjeitten yhteen kohtaan, siis sukupuoleen, naispappeuden vastustajat tarttuvat. Tästä kohdasta ei saa missään tapauksessa luopua. Se olisi Jumalan sanan muuttamista. Mielestäni jos pidetään kiinni papin sukupuolesta, on pidettävä

kiinni Paavalin määräysten muistakin kohdista esim. naimisissa olosta ja lapsista. Niinpä ortodoksinen kirkko voi vihkiä papin virkaan vain naimisissa olevan miehen tai sitten munkin!

Miksi Paavali määräsi miehen seurakunnan piispaksi?

Meidän tulee muistaa, että apostoli Paavalin aikana kristillisen kirkon seurakunnissa ei vielä ollut sellaista papin virkaa, jonka me tunnemme. Papin virka eri kirkkokuntien kirkoissa on historiallisen kehityksen tulosta. Paavalin aikana kussakin kaupungissa oli seurakunta ja sillä johtaja ja hänen apunaan seurakunnan vanhemmisto, eräänlainen kirkkoneuvosto. Seurakunnan kaitsija oli meikäläisittäin kaupungin piispa eli kirkkoherra. Näin voi suurin piirtein asian luonnehtia. Mutta miksi siis nainen ei saanut olla seurakunnan piispa, kaitsija? Tämä määräys torjui kirkkoa silloin uhanneen vaarallisen harhaopin, jota kutsutaan gnostilaisuudeksi. Tämän harhaopin valtaan joutuneissa seurakunnissa oli naispappeja. Paavalin mukaan siis puhtaan kristinuskon suojeliseksi seurakunnan piispan tuli olla mies!

Neljävuotiaan synttärarit

Seurakunnassamme on ollut jo muutamien vuoden aikana käynnissä ns. kehutoluokkatyö. Pyhän kasteen saatuaan pieni seurakunnan jäsen saa 1, 2, 3 vuotta täyttäessään seurakunnalta onnitelukortin. Lapsen täyttäessä neljä vuotta seurakunta lähettää myös kortin, mutta myös tiedustelun papin vierailusta neljä vuotiaan syntymäpäivillä. Tiedustelussa on kirkkoherran ehdottama vierailuaika. Ellei tämä sovi, vanhemmat voivat ehdottaa heille sopivan ajan. Tiedustelukortissa on myös kolmas vaihtoehto, vierailusta kieltäytyminen. Toisin sanoen: pappi tulee kotiin vain, jos vanhemmat haluavat ja heille sopivana aikana.

Suurin osa neljä vuotiaan vanhemmista kutsuu papin kylään. Päivänsankarille se on suuri asia. Pappia odotetaan ja hieman jännitetään, mutta usein myös sitten vapautuneesti istutaan papin sylissä. Siinä sitten puhutaan paitsi synttärilahjoista, myös päiväkerhokokemuksista tai kerhon käynnin aloittamisesta samoin kuin pyhäkoulusta. Papillekin on hauska nähdä, kuinka neljä vuotta sitten kastettu on kasvanut ja kehittynyt. Myös perhekirkossa on hausempi tavata, kun on papin kanssa jo juteltu kotona.

Susan Heiton nelivuotissynttäreillä.

Perinteinen JOULUYÖN MESSU

Tarvasjoen kirkossa 24. 12. klo 22

- * kynttilävalaistus
- * joululaulut
- * Herran pyhä ehtoollinen

TERVETULOA!

Mitä oli gnostilaisuus?

Tämän opin mukaan aine, myös ihmisen ruumis, on syntiä. Vanhan Testamentin Jumala luodessaan kaiken aineellisen oli paha. Kun nainen synnyttää lapsia, hän toteuttaa pahan Jumalan tarkoituksia vangitsemalla ihmisen sielun ruumiiseen. Mitä tehdä? Naisen pitää kieltäytyä seksuaalisuutensa ja tehdä itsensä miehen kaltaiseksi, joka ei synny lapsia. Naisellisuutensa menettänyt nainen toimii miehen tavoin. Hän hallitsee, opettaa jumalallista viisautta, toimii pappina seurakunnissa jne. Gnostilaiset opettivat edelleen, että ainoastaan paha Luoja-Jumala loi Aadamin. Hengellistä Eevaa ei luotu eikä petetty. Jumala onnistui pettämään Aadamin vasta silloin, kun Adam kieltäytyi tottelemasta vaimoaan. Mies ei siis enää saa langeta tottelemattomuuteen kuten Adam, vaan hänen tulee olla alamainen naiselle. Näin siis gnostilaiset harhaoppineet opettivat Paavalin aikoina. Ehkä nyt käsitämmme Paavalin kammon tilanteeseen, jossa nainen olisi kristillisen seurakunnan piispana (pappina). Meillä ei ole tällaista harhaoppia. Raamatun mukaan Jumala on luonut ihmisen mieheksi ja naiseksi. Kumpikin sukupuoli on yhtä hyvä ja kutsuttu palvelemaan Jumalaa. Vasta miehenä ja naisena ihminen on kokonaisuus.

Luterilaisella kirkolla ei ole pappeja!

Meillä luterilaisilla kristityillä on yleinen pappeus. Se tarkoittaa, että me saamme suoraan ilman välikäsiä lähestyä Jumalaa. Meidän pappimme on vain Kristus. Mutta seurakunta nyt kuten Paavalinkin aikoina tarvitsee seurakuntatyöntekijöitä. Osaa tällaisista työntekijöistä on tullut tavaksi kutsua papeiksi. Kun yleinen pappeus saadaan pyhän kasteen sakramentissa, niin luterilaisiksi papiksi vihittään. Toinen pappi, tavallisesti piispa vihkiä a.o. koulutuksen saaneen luterilaisiksi papiksi. Katolinen ja ortodoksinen kirkko ei tunnusta meitä luterilaisia pappeja papeiksi ollenkaan, koska emme ole saaneet oikeata pappisvihkimystä, joka heidän oppinsa mukaan on sakramentti. Katolisen, joka tulee papin virkaan vihittäväksi, pitää olla naimaton mies ja taas ortodoksinen tulee olla naimisissa oleva mies. Nämä kirkot ovat omineet papin viran käsityksiinsä Mooseksen aikaisen pappeuden piirteitä. Katolinen pappi esim. toimittaa ns. verettömän uhrin ehtoollisen vietoissa jne.

Kun meillä luterilaisilla ei ole pappeuden sakramenttia, me emme saa viettää yhteistä ehtoollistakaan katolisten ja ortodoksien kanssa, emme luterilaisina pappeina saa mennä esim. ortodoksinen kirkon alttarille ja katoliset sekä ortodoksit eivät saa nauttia luterilaisen papin toimittamaa ehtoollista, koska luterilainen pappi on maalikko, jolla ei ole pappeuden armoa.

Mitä siis tästä opimme?

Tervetuloa, teologisesti koulutetut naiset, papin virkaan eli luterilaisiksi seurakuntatyöntekijöiksi! Tunnustuksemme mukaan evankeliumi pitää puhtaasti saarnata ja sakramentit jakaa Kristuksen käskyn mukaan. Tähän te naiset kyllä pystytte. Sukupuoli ei tee pätemättömäksi toimittamaan kastetta ja Herran ehtoollista. Tunnustuskirjojemme mukaan luterilaisen kirkon sakramenttien pätevyys ei riipu toimittajan henkilöisyydestä. Jumalaton pappikin toimittaa oikean kasteen ja jakaa oikean Herran ehtoollisen, jos hän tekee sen kirkkomme järjestyksen ja Jumalan sanan mukaan. Myöskään Jumalan valtakunnassa ei ole sukupuolella merkitystä. Ajallisessa elämässä me olemme miehiä ja naisia. Meillä on erilaisia kykyjä. Mutta Kristuksessa ei ole miestä eikä naista. On vain Kristuksen lunastama ihminen (Gal 3:28). Tämä on Paavalin sana. Mutta myös Jumalan sana.

Jouko Kyyrö

Juuret Tarvasjoella, yrittäjänä muualla

Tämän otsikon alla tulee Tarvaslehti julkaisemaan muutamia elämäntarinoita kerrallaan, joissa Tarvasjoelta yrittäjiksi muualle muuttaneet entiset tarvasjokelaiset muistelevat elämänsäkaartaan ja yrittäjän iloja ja suruja.

Takomalla taitavaksi

Sukujuuriltaan tarvasjokelainen Martti Leino sattui syntymään Marttilassa 1922, jossa isä tuolloin toimi pappilan voutina. Vanhemmat muuttivat kuitenkin Tarvasjoelle töihin Juvan kartanoon 1928 Martin ollessa kuusi vuotias. Kansakoulun hän kävi Euralla Maiju Seimelän ja Vilho Mattilan oppilaana. Lapsesta asti Martti oli kätevä käsistään ja harrastukseksi tuli itsestään nikkarointi. Tuohon aikaan lapset ohjattiin töihin heti kun heistä oli apua. Niinpä Marttikin oli apumiehenä kesäisin Sipilän pajalla, jossa 1930-luvun puolivälissä oli alettu tehdä kattotiiliä. Seppä itse Väinö Vahvan ja Einari Laineen kanssa teki raskaammat työt ja apupojat keveämpiä.

Tuohon aikaan Tarvasjoella ja varsinkin Juvalla oli paljon nuoria. Vaikka työpäivät olivat pitkiä ja työ ruumiillisesti raskasta, muistelee Martti Leino sotaa edeltänyttä aikaa hyvänä aikana. Kaikki tekivät työtä iloisella mielellä. Vapaa-aikaa vietettiin yhdessä. Uitiin joessa, näytti kelpasi urheilukentäksi, pyöräiltiin, hiihrettiin talvella ja laskettiin mäkeä. Harrastuksia riitti jokaiselle ja yhteishenki oli hyvä. Työtä vain ei kaikille ollut Tarvasjoella, mutta Turusta sai jokainen, joka halusi tehdä.

Martti Leino ensimmäinen työpäivä juoksupoikana kesällä 1938. Kuvassa vas. entinen juoksupoika, Martti, leipomoapulainen ja leipurimestari.

Heti suoritettuaan rippikoulun kesällä 1938 Marttikin lähti Turkuun töihin. Tavallisesti aloitettiin juoksupojasta ja Martinkin ensimmäinen työpaikka oli juoksupojan toimi Hobsits Betelin leipomossa. Jo saman vuoden syksyllä löytyi työtä matkailukujia tekevässä liikkeessä raamittajana. Siellä hän olikin työssä sotaan joutumiseen asti talvisin. Kahtena kesänä veri veti kuitenkin merille ja eräässä rannikkolaivassa kuljettiin lähivesiä lähinnä Ruotsin ja Suomen satamissa.

Jatkosodassa Martti Leino oli ensin panssarirykistyössä mutta seikkailun halu sai hänet liittymään ns. Törnin porukkaan kaukopartiojoukkoihin. Siellä nykyinen presidenttikin tuli jo tutuksi. Tarvasjoelta olivat mukana Eino Rekola ja Hannes Laine sekä Rikhart Ruohonen Marttilan puolelta. Vielä elossa olevat n. 90 kaukopartiomiestä kokoontuvat vuosittain ja keran kutsu kävi Kultarantaankin.

Sodan jälkeen Leino oli Puntarin metsässä, jossa halkoa tehtiin porukalla. Majapaikkana oli niityillä ollut karjamaja. Seuraava työpaikka oli Turussa Taos Oy., jonka kalvanointiosaston työnjohtajana Martti Leino oli kolme vuotta. Täällä syntyi ajatus omasta yrityksestä. Taidetaontatuot-

teilla tuntui olevan kysyntää ja ammattitaito oli opittu työkokemuksella. Ensimmäisen lainan Martti kertoo pyytäneensä Tarvasjoen Säästöpankista, jota johti hänen entinen opettajansa Vilho Mattila. Hän tunnetusti kannusti ja auttoi entisiä oppilaitaan.

Näin perustettu yritys Martti-Metalli on toiminut aina laajeten näihin päiviin asti, nyt osakeyhtiö muotoisena. Artikkelimäärä on vuosien kuluessa laajentunut. Työntekijöitä on myös tarvittu lisää. Heitä on tällä hetkellä 15. Aluksi toimittiin vuokratiloissa, mutta nyt on omat toimitilat Orikedolla. Tuotteet myydään omien edustajien välityksellä ympäri Suomea.

Nykyään yrittäjät ovat lujilla. Työpäivän pituudeksi tulee usein 16 tuntia. Vielä 1970-luvun alkuun asti tuntui helpommalta ja koulutusta vähemmänkin saanut tuli johdossa toimeen. Liikkeenjohdon vaatimukset ovat viime vuosina kuitenkin niin paljon kasvaneet, että Martti-Metallissakin katsottiin koulutettu tuotannonjohtaja välttämättömäksi. Yhteiskunnan tuomien velvoitteiden lisäksi luo paineita myös kiristynyt kilpailu ja kehittyvä tuotesuunnittelu.

Vaikka Martti Leino onkin jo vuosikymmeniä ollut poissa Tarvasjoelta, ei siteet tänne ole katkenneet. Sodan jälkeen hän usein pyöräili silloisia hiekkateitä Turusta Tarvasjoelle, milloin tansseihin, milloin sukuloimaan. Täältä Paimion rajamailta löytyi vaimon, joka on ollut tärkeä osakas yrityksessä. Täällä päin, Juntolassa, tulee myös kesät vietettyä, siellä kun on kesämökki. Ystäviä täältä pistäytyy silloin tällöin liikkeessäkin ja Tarvas-

Martti-Metallin nykypäivän tuotantotilat Turun Orikedolla.

Leipää kodinkoneilla

Paimiolaisen VistaVision johtaja Rauno Aaltonen taas kertoo elämän vaihteista näin:

Minä Rauno Aaltonen synnyin Horristen kylän Uudentalon Hilja ja Voitto Aaltosen kahdeksantena lapsena vuonna 1942. Meitä Uudentalon lapsia oli 9, vanhimman sisaren kuoltua jo aivan nuorena, meitä kasvoi 4 tyttöä ja 4 poikaa aikuiseksi. Koulunkäynnin aloitin Suurilan koulussa opettaja Aili Keskitalon oppilaana. Hän oli vaativa, mutta ystävällinen ja oppilasläheinen opettaja. Neljä vuotta Suurilan koulua käytyäni menin oppilaaksi Elisenvaaran Yhteiskouluun Kyröön.

Markkinapäivänä kävi Vista-Visio ah- taaksi.

Kuva Vistan markkinoilta viime kesältä. Puhemies Pystynen saapumassa juhlapuhujaksi.

Opiskeltuani kaksi kuukautta kolmatta lukuvuotta sairastuin vaikeaan vatsakalvontulehdukseen. Olin noin kuukauden yli 40 asteen kuumeessa, ja lääkarit eivät antaneet vanhemmilleni paljonkaan toiveita tervehtymisestääni. Se oli vanhemmilleni ja muillekin raskasta aikaa. Sitten tapahtui aivan yllättäen käänne parempaan ja yli 2 kk sairaalassa oltuani pääsin toipilaana rakkaaseen kotini. Kun opiskeluuni jäi yli vuosi väliin, menin opettaja Viljo Laakson yksityisoppilaaksi ja suoritin kansakoulun loppuun. Myöhemmin kävin myös Loimaan Evangelisen Kansanopiston. Työelämään tutustuin jo kouluaikana ja rippikoulun jälkeen isäni ja äitini välityksellä. Osallistuin kotitöihin jo pienestä pitäen ja hieman myöhemmin monissa naapureissamme. Minulle ylivoimaisesti parhaat työelämään kouluttajat ovat olleet vanhempani. Ensimmäinen vakituinen työpaikkani oli Turussa Kupittaan Yhteiskoulu, jonne pääsin talonmiehen toimeen, vaan halusin vaihtelevampaa työtä. Olin jonkin aikaa kotona ollen mm. autoilija Kalevi Saaren apumiehenä. Keväällä 1965 UPO OY haki kodinkone-edustajia. Pistin hakemukset ja testien jälkeen minut valittiin toimeen. Niin alkoi jo yli 20 vuotta kestänyt kodinkonealan työni. UPO OY koulutti meidät 7 viikon kurseilla ja niin muutin Tarvasjoelta asumaan Naantalisiin. Isona kodinkonetehtaan UPO OY koulutti meitä moneen otteeseen, ja niin toimin Naantalissa Upo-edustajana yli 5 vuotta.

Silloin jo kytti mielessä oma yritys, ja menin osakkaaksi Turussa toimineeseen kodinkoneliike Turun Konepalveluun. Oltuani osakkaana ja myynnin vetäjänä Turun Konepalvelussa, joka toimi Yliopistonk. 29, noin 1.5 vuotta syttyi eräänä lauaintaina tulipalo, jossa tuhoutui liikkeemme ja 8 muuta liikettä. Liiketalomme paloi korjauskeuottomaksi ja toimintamme keskeytyi siihen.

Oy Lohja Ab oli samaan aikaan pistämässä suurmyymälää Turkuun, ja he tulivat pyytämään minua tukkumyynnin hoitajaksi. Oy Lohja Ab:n lopetettua noin 2 vuoden kuluttua myymälät, menin Hankkijalle kodinkonemyyjäksi. Taas noin 2 vuoden kuluttua minua pyydettiin Oy Lohja Ab:n ja Kaukomarkkinat Oy:n radio-TV-stereo-kodinkoneiden tukkumyymäläksi Turun talousalueelle. Vuoden -80 loppupuolella kypsyi minulle työtoverini kanssa päätös perustaa radio-TV-video-stereo-kodinkone-

polkupyöräliike Paimioon. Liikkeen sijoituspaikaksi tuli Paimio siitä syystä, että olin muutama vuosi aikaisemmin muuttanut Paimioon. Liikkeen nimi on VistaVisio, joka tänä vuonna siirtyi kokonaan minun omistukseeni. Liikkeelläni on sisarfirmat 2 kpl Turussa 2 kpl Tampereella, 1 Jyväskylässä ja 1 Porissa, joista omistan osan. Itse toimin melkein kokonaan Paimiossa, koska haluan olla mahdollisimman paljon myyntityössä asiakkaiden kanssa. Työpäivät venyvät yleensä 10-15 tuntiseksi, päivällä liikkeessä asiakkaita palvellen, illalla mainoskampanjoita ym. suunnitellen.

Teitä Tarvasjokilaisia tulee käymään aina silloin tällöin liikkeessä tai soittaa. Tarvasjoelle toimitettavat koneet olen aina pyrkinyt toimittamaan itse, koska siellä tapaa Teitä tuttuja ja on kiva vaihtaa mielipiteitä ja kysellä Tarvasjoen asioita.

Yksi vuotuinen "suururakka" minulle on kertynyt Paimiossa elokuussa järjestettävien Vistankeskuksen markkinoiden vetäminen. Olemme järjestäneet markkinat 5 kertaa monipuolisine ohjelmineen ja juhlapuheineen. Juhlapuhujaksi olen onnistunut saamaan joka vuosi korkean tason juhlapuhujan. Neljä kertaa on ollut vieraanamme ministeri: Taisto Tähkämaa, Pekka Vennamo, Eeva Kuuskoski-Vikatmaa ja Jermu Laine. Tänä vuonna oli juhlapuhujana valtakunnan kakkosmies, eduskunnan puhemies Erkki Pystynen.

Heidän isäntänään alkuvuosien jännitys on hävinnyt, kaikki ovat olleet todella mukavia seuraimisii. Eduskunnan puhemies ja rouva Pystynen viihtyivät markkinoiden vieraina yli 5 tuntia.

Tällaiset juhlatapahtumat ovat iloisia, mutta myöskin tuskallisia tapahtumia. Tänäkin vuonna meni yöni, kun edellisenä iltana ja koko yön satoi vettä kaatamalla. Aamu kun valkeni ja markkinat alkoivat loppui myöskin sade.

Yrittäminen, minun kohdallani, asiakkaiden kanssa toimiminen on mielenkiintoista ja vaihtelevaa. Lisäksi koko perheeni toimii kanssani yhteisessä yrityksessä, vaimoni kokopäiväisesti ja lapset aina kun koulutöiltään ehtivät.

Sieltä Tarvasjoelta olen saanut parhaan opin työhön, yrittämiseen vanhemmilta, jotka itse lujasti työtä tehden ovat omalla esimerkillään olleet parhaat opettajani.

Rauno Aaltonen

Kukkapuoti Hyvinkäällä

Eräät Tarvasjoelta lähteneet yrittäjät toimivat kaukana kotiseudultaan. Muuan heistä on Risto Eskola, puutarhuri ja kukkakauppias Hyvinkäällä. Risto syntyi Horrisissa 1932 seitsemälapsiseen perheeseen. Isä Arvo vei perhettään eteenpäin kyläsuutarin ja suntion pienin tuloin. Vähäisistä peloista saatiin leivänapua ja navetassa oli joskus lehmäkin ja kanoja. Lasten oli heti kun pystyivät lähdeittävä tie-naamaan leipäänsä. Niinpä Ristokin teki naapureissa maataloustöitä heti rippikoulusta päästyään.

Aiti Maiju, joka oli syntynyt Loimaalta samoin kuin isäkin, rakasti kukkia ja sai niillä kodin ympäristön kesäisin loistamaan. Hän toivoikin, että joku lapsista valitsisi elämänurakseen puutarhurin ammatin. Pojista Alpo tuota uraa pari vuotta aloittelikin, mutta siirtyi sitten Keskeen viljavarastonhoitajaksi. Vuonna 1950 Risto päätti myöskin kokeilla puutarhatyötä ja meni Paimion sairaalan puutarhaan harjoittelijaksi. Sieltä harjoittelu jatkui seuraavana vuotena Hallgrenin puutarhassa Turussa ja 1952 Katisten puutarhassa Hämeenlinnassa sekä 1953 Ilpoisten puutarhassa Turussa. Vuonna 1954 hän pääsikin oppilaaksi Lepaan kaksivuotiseen puutarhakouluun, valmistuen sieltä puutarhuriksi.

Lepaan jälkeen kului kaksi vuotta opintomatkalla Ruotsissa. Ensimmäinen työpaikka oli Strömvallin puutarha Tukholman lähellä ja toinen veljekset Sunqvistin puutarha lähellä Göteborgia. Nuo vuodet toivat uusia

näkemyksiä kauppapuutarhan toimintaan. Ruotsissa oli monipuolisempi kasvivalikoima ja lajikkeet. Viljelystavat, lannoitteet ja kasvinviljely kehittivät kaiken aikaa.

Suomeen palattua ensimmäinen työpaikka oli apulaipuutarhurin toimi Likolahden puutarhassa Kuopiossa. Samoissa merkeissä jatkui Kosken puutarhassa Porin lähellä ja Mäntän kauppapuutarhassa.

Mäntästä vuonna 1960 löytyi puoliso Elsa, joka oli saman ammatin alan ihmisiä. Yhdessä siirryttiin Kuitusen puutarhaan Rautalammille, mistä Risto sai puutarhurin toimen. Näin oli tultu katsottua Etelä-Suomi joka puolelta ja ajatus omasta yrityksestä oli ollut jo pitkään mielessä. Niinpä joulukuussa 1962 he vuokrasivat Hyvinkäältä parantolan puutarhan, josta tuli heille työpaikka 18 vuodeksi.

Kukkaa tuottavan puutarhan on vaurauduttava vuodenaajan rytmiin. Talvella kalliin energian aikaan on jo ajateltava kevättä: pääsiäistä ja äitienpäivää. Samaan aikaan on valmisteltava kevään taimituotanto ja muistettava lakkiaisten ja rippijuhlien tarpeet. Juhannuksen jälkeen kukkien myynti hiljenee ja jouluun valmistautuminen alkaa jo aikaisin syksyllä. Hyvinkää oli lähellä suurta markkina-aluetta Helsingin, jonne kukkia markkinointiin, mitä suoramyyntiin ja lähitarpeiden yli riitti. Perheen voimin tehty työ vei kaiken ajan ja päivät olivat pyöreitä. Niinpä ei juuri loma-aikoja ole ollut.

Vuonna 1980 Eskolat luopuivat puutarhan vuokraamisesta ja perustivat oman kukkamyyntilänsä Hyvinkään pääväylän Uudenmaankadun varrelle. Jonkun matkan päässä Hyvinkäältä oli ostettu jo 1968 oma pieni kasvihuone, joka edelleen on toiminnassa ja tukee kukkamyyntiä. Työvoiman puutteen vuoksi se kuitenkin on viime aikoina ollut suljettu talvella. Kukkakaupan on oltava avoinna kaikkina päivinä joulupäivää lukuunottamatta. Kesällä, kun ihmisillä on omia kukkia, on pidetty sunnuntaisin suljettuna juhannuksesta syyskuuhun. Näin on suvisunnuntaisin saatu vähän levähdysaika ja Tammelasta hankittu kesämökkin asukkaita.

Nykypäivän kukkakaupan on oltava monipuolinen ja aina palveluun valmis. Vierasta apua ei Eskolat ole käyttäneet, kuin äitienpäivän ja joulun aikaan. Vaimo Elsa palvelee myymälässä, tekee asetelmat ja sidontatyöt, Risto taas hoitaa kuljetukset ja hankinnat mitä myymälästä ehtii. Myymälässä tilat ovat rajoitetut, mutta omakotitalon alakerta on varustettu asettelu- ja sidontatöitä varten. Suvela kasvihuone vie vielä illat ja päivälläkin usein toisen ajan. Kukkakauppiaan on oltava aina tilanteen tasalla. Paitsi selviä sesonkiaikoja on pidettävä mielessä yleiset nimipäivät ja eräät syntymäpäivät. Suurten kokousten aikaan voi hotellin ravintola tilata paljon pöytäasetelmiä ja hautajaisten takia voidaan seppeleitä tilata ruuhkaan asti. Kun kukat ovat hetken tavaraa, saa aina olla valppaana, ettei ne lopu tai joudu viemään jätteisiin.

Eskoloilla on tytär ja poika, jotka ovat löytämässä elämäntehtävänsä muualta, kuin vanhempien ammatista. Nykypäivän nuorisolla on omat vaikeutensa, mutta alkuunlähtö ja eväät työelämään ovat kuitenkin helpomat, kuin vanhempien nuoruudessa. Silti oma lapsuus tuntui kuitenkin rikkaalta. Risto muistelee lapsuuden hiihtomäkiä Ryttylän Kuolemankrotissa, kuinka ne tuntuivat suurilta. Nyt Hyvinkään Sveitsin rinteet ovat toista luokkaa, mutta eivät tuo samaa viehätystä. Savinen Tarvasjoki on erinomainen uimapaikka lapsena, eikä kukaan moittinut sen sameata pintaa. Rantaruohikossa rypevä lehmä oli luonnollinen uimatoveri.

Tarvasjoella Eskolat eivät ole viime vuosina vierailleet kuin ohimennen vanhempien haudalla käyden. Sen he kumminkin ovat huomanneet, että Tarvasjoki on paljon muuttunut. Avara ja rauhallinen kirkonkylä on tiuhaan rakennettu ja hyvät tiet risteilevät joka suuntaan. Lapsuuden aikainen kyläraitti Horrisissa, jossa silloin oli iltaisin kymmeniä nuoria, on sensijaan hiljentynyt. Lapsuuden tuttujaakaan ei kylällä montaa elä enää. Nuoruuden aikainen karjukoplan nimi sensijaan kuuluu edelleen elävän, vaikka onkin muuttanut Horrisista Euralle.

Eläkepäivät väikkyvät jo Eskoloidenkin mielessä ja rauhallisempi elämäntahti. Kovin tasan ei tässä maassa työ- ja vapaa-aika jakaannu, vaikka kaikilla on yksi elämä, arvelee Risto Eskola lopuksi.

Muistathan Tarvas-Hovin suuret joulumyyjäiset 14. 12. 1986 klo 12.00

Kenraali

Aksel Fredrik Airo

Itsenäisen Suomen ensimmäisiä ulkomailla koulutuksensa saaneita yleisesikuntaupseereita

Viime sotiemme kenraalikunnasta tunnetaan operetioiden taitavana johtajana ”Mannerheimin oikeana kätenä” kenraaliluutnantti Mannerheimristin ritari A.F. Airo. Sensijaan hänen sotilaallisista opiskelustaan tiedetään vähemmän. Hän sai korkeimman mahdollisen yleisesikuntaupseerikoulutuksen.

Lapsuusajoista alkaen kenraalin ystävä, sukulainen ja ikätoveri (s. 1898), vapaussotureihin lukeutuva ent. päätoimittaja E.U. Yrjänä kertoo kirjeenvaihdostaan Pariisissa 1920-luvun alussa opiskelleen Suomen armeijan kapteenin kanssa. Kirjeenvaihtoa jatkui myöhemminkin ja tapaamiset Helsingissä kuin Ristintaipaleella kenraalin viimeisiin kuukausiin saakka.

Ennenkuin palaamme kirjeisiin, jotka sodan aikana säilyivät tulipaloilta, on syytä kertoa kesistä ensimmäisen maailmansodan ajoilta, jolloin turkulaispojalla oli tapana viettää kesäisiä viikkoja serkkunsa kotitilalla lähellä Turkua, Tarvasjoella. Tällöin maailmansodan tapahtumat 1915–16 kiinnostivat meitä poikia. Kotitilani päärakennuksen eräällä huoneessa oli suuri Euroopan kartta. Sen avulla seurasimme suursodan tapahtumia niin länsi- kuin itärintamalla nuppineulojen avulla, joita siirtelimme sanomalehdistä saatujen tietojen mukaan. Muistan hänen kiinnostuksensa tykistöön, johon hän oli liittynyt Vapaussodassa joutuikin. Olimme tietoisia Saksan menijöistä, mutta ylioppilaaksi pääseminen oli tulevalle kenraalilla etualalla, mikä sitten toteutuikin vallankumousvuoden keuhkokuumeella 1917. Samana kesänä hän ei

ollutkaan kesää viettämässä, vaan suoritti harjoittelua eräällä turkulaisessa metallialan verstaassa lähellä kotiaan Itäisellä pitkäkadulla. Tarkoituksena oli hakeutua teknilliseen korkeakouluun ja valmistua diplomi-insinööriksi. Vapaussota tuli väliin kuten monelle muullekin ja ehkä mielisä oleva haave sotilasurasta oli toteutumassa.

Siirtyessämme kirjeisiin on syytä kerrata osallistumisesta Vapaussodassa, Karjalan rintamalla, tykistössä, ”Ahvola se ankarin, Suninmäki sankarin”. Kunnostautumisestaan siellä hän sai 14. elokuuta ylennyksen vänrikiksi. Sotatoimien loputtua sai siirron Lappeenrantaan, kenttätukirykmenttiin, missä toimi patterin päällikkönä rykmentin perustamisesta lähtien, suorittaen myös tykistökoulun.

Kirjeessään 26. 3. 1919 kirjoittaa mm: ”Patterini on yleisesti tunnustettu rykmentin parhaaksi ja suurien herrojen käydessä tarkastuksella on Airon patteri se, joka saa näyttää taitonsa.” Myöhemmin rykmentti siirrettiin Karjalan Kannakselle ja Airon patteri Vammelsuulle. Ylennyksen luutnantiksi hän sai 16. toukokuuta 1919 ja siirron seuraavan vuoden syksyllä yleisesikuntaan. Tällöin oli tehty päätös upseerien lähettämisestä ulkomaille saamaan korkeampaa sotilasopiskelua. Kaikista joukko-osastoista pyydettiin ehdotukset upseereista. Kukin pataljoona ja patteristo sai ehdottaa kahta upseeria, rykmentti näistä jälleen kahta, samoin divisioonat. Yleisesikunta valitsi komennukselle lähtijät, jolloin kolmen upseerin joukkoon pääsi luutnantti Airo. Yksi vuosi Saint-Cyrin L-Ecolesta, joka vastaa kadettikoulua ja sen jälkeen kaksivuotta Ranskan sotakorkeakoulussa Ecole Supérieure de Guerressa.

Saint-Cyr L-Ecolesta hän kirjoittaa 11. maaliskuuta 1921 mm: ”Työtä on minulla ollut täällä niin paljon etten ole moista ennen kokenut. On mennyt muutama yö niin ettei ole sänkyyn ehtinyt, useampikin. Olen nyt suorittanut kaikki, jotka ennen pääsiäistä oli suoritettava. Kielikin alkaa jo vähitellen sujua. Lukeminen luistaa kokonaan ilman sanakirjaa.”

Siirryttyään vuoden lopulla sotakorkeakouluun eli sota-akatemiaan hän kirjeessään 20. marraskuuta mainitsee mm: Mitä akatemiaan tulee niin kaikki luistaa hyvin. Olen täällä nuorin. Ranskalaiset ovat vanhoja kapteeneja ja majureita. Olen laskenut 16 kansallisuutta samassa promootiossa kuin minä. Divisioona on pienin joukko-osasto, jota käsittelemme töissämme. Kyllä täällä pitäisi viisastua, jos vaan järki antaa periksi” kirjoittaa tällä välin kotimaassaan kapteeniksi ylennetty Aksel, kuten hän kirjeensä yleensä lopettaa.

Eletään vuotta 1922 ja kirje on päivätty 27. tammikuuta kirjoittaen mm: ”Tänne ei mitään muutoksia ole tullut. Ilmat ovat aina samanlaisia Pariisin talvi-ilmoja. Sataa usein, kylmää ei mitään puhetta. Koulussa ovat alkaneet suuret kotityöt, jotka vievät kaiken ajan aivan tyystin, pitääpä valvoakin. Tänä vuonna on laadittava 5 kotityötä. Olen jo jättänyt yhden sisälle: ”Divisioona puolustuksessa.” Nyt olen toisen kimpussa: ”Corps d'Armie hyökkäyksessä.” Corps d'Armie sama kuin divisioona, vahvuudeltaan suurempi kuin Suomen armeija. Pitää olla kieli keskellä suuta, kun rupeaa komentamaan tuommoista joukkoa, vaikka käykin vaan paperilla ja kartoilla.” Kirjeensä loppupuolella jatkaa: ”Kuten kai tiedät olen Suomen valtion kanssa tehnyt kontrahdin 13 vuodeksi, tahtoo sanoa loppuijäksi. Näin 13 vuotena on vastaan mullikoimatta tehtävä mitä ikinä valtion päähän palkkauttaa ja sen päähän taas voi palkkauttaa melkein mitä tahansa, joten minulle kaikesta päättäen on paras olla tekemättä enää muita sitoumuksia, naimakauppoja jne.

Seuraavan vuoden maaliskuun 13 päivän 1923 kirjeessään on jo helpon tunnetta ”kovan” koulun lä-

hestyessä loppuaan: Tämän kuun 3:nä jätin viimeisen työni sisälle joten nyt olen enemmän tai vähemmän ”vapaa-herrana”. Ensi kuussa on vielä yksi lujempi työ ja sen jälkeen kesällä yksi kova matka ja sitten sitä on vihdoin yksi koulu lopussa. Taitaa vihdoin olla viimeinen. Hyvin se nyt joka tapauksessa on luistanut täällä.”

Kirjeensä kesäkuun 17 päivästä aloittaa: ”Paras Serkku. Matkoilta tullessani takaisin Pariisiin sain kirjeesi. Monet kiitokset siitä. Opiskeluni puolesta on minulla nyt jo pahin ohi tai vielä paremmin kaikki ohi. Viimeisen matkan yhteydessä tulin nyt tehneeksi lopputyöt. Yhtämittaa jatkuneessa manööverissä olin ensiksi yhden divisioonan tykistön komentaja, sen jälkeen Corps d'Armien 4:n toimiston päällikkö ja viimeisessä jaksossa yhden divisioonan esikuntapäällikkö. Rasittavaa tuo homma oli ja nukku- maan ei ehtinyt kuin 4 tuntia vuorokaudessa. Huomenna lähdän viikoksi historia-matkalle tutkimaan ”paikan päällä” erästä maailmansodan aikana tehtyä hyökkäystä!”

Näin hän päättää kirjeensä, missä kosketellaan opiskeluun liittyviä asioita. Tämän jälkeen sain häneltä monta kirjettä Ranskasta, missä hän viimeiset kuukautensa käytti matkusteluun, auringon ottoon ja uimiseen. Syyskuun alussa hän oli jo Helsingissä sillä ensimmäisen kirjeensä on päivätty 3. 9. yleisesikunnasta.

Itsenäiselle Suomelle Vapaussota oli luonut armeijan. Saksassa kovan koulutuksen saaneista jääkäreistä muodostui upseeriston ja aliupseeriston runko. Tarvittiin kuitenkin korkeampaa yleisesikuntakoulutuksen saanutta upseeristoa. Nuoren armeijamme johto teki viisaasti lähettäänsä nuoria, lahjakkaita upseereita saamaan koulutusta vaativiin johtotehtäviin. Ranskan sotakorkeakoulua Ecole Supérieure de Guerre pidettiin siihen aikaan eräänä maailman parhaana. Päätettyään siellä opintonsa, silloinen kapteeni Airo tuskin tuli ajatelleeksi, että hän kenraalina jo pari vuosikymmentä myöhemmin on johtamassa monin verroin suuremman armeijan, kuin harjoitustehtävissä, operatioita Mannerheimin päämajassa ylivoimaista vihollista vastaan. Näin kuitenkin kävi.

Muistikuvia ensimmäisiltä Turkumatkoiltani

Ensimmäiselle matkalle Turkuun isän mukana pääsin luullakseni 5-vuotiaana. Se olisi ollut kai 1908 kesällä. Muistan kun se jännitti kovin paljon, kun minulle sanottiin, että pääsen nyt ensi yönä isän kanssa Turkuun. Minun käskettiin mennä sänkyyn nukkumaan paljon ennen muita, että jaksan nousta ja lähteä matkalle. Meninkin kyökin sänkyyn maate, mutta unta ei tullut, kun toisetkin vielä olivat ylhäällä. Kuulin heidän puhuvan, mahtaako Kalle nukkua, sillä minä tekeydyin nukkuvaksi, vaikka ei uni yhtään vielä tullut, kun Turkumatka vaan oli niin kovasti mielessä. Hulda sisko teki salaa kokeen minun nukkumisestani. Hän hipaisi avatuilla hiuksillaan poskeni yli, johon pelästyin ja niin paljastui, etten vielä mitään nuku.

Turkuun lähdettiin noin kello 1 aikaan yöllä. Matkaan varattiin noin 5 tuntia, koska torille piti ehtiä kuudeksi ja vasta kuudelta sai aloittaa tavaran myynnin. Tahdon muistaa, että poliisi puhalsi pilliin kello 6 jolloin ylösostajat saivat aloittaa ostoksensa maalaisilta. Hevoset ajettiin riviin torin yläsyrrään päät Venäjän kirkkokatua päin. Tuodut tavarat myytiin rataiden perästä. Meidän isä vei tavallisin riihikuivasta viljasta jauhettuja ruisjauhoja. Nämä jauhot olivat kysyttyä kaupungin leipureilta ja menivät hyvin kaupaksi. Vehnästä tehdyt seka-vehnäjäuhot olisivat kai hyvin kelvanneet, mutta vehnää eli nisua, kuten silloin sanottiin, viljeltiin hyvin vähän ja talvehnä talvehti usein huonosti. Kevätvehnää ei silloin vielä tunnettu. Siksiä meilläkin oli nisua vain 1 tai 2 sarkaa vuodessa kylvössä. Se oli kuin omiksi tarpeeksi – nisukakkuun. Juntolan myllyssä oli sihtimylly, jossa sihtattiin talvehnää, että saatiin valkosta pullaa suurimpina juhlina.

Muistan niin heikosti mitä veimme silloin isän kanssa myytäväksi Turkuun, mutta varmaankin ruisjauhoja on ollut. Kuminoita kerättiin peltosarkojen pientareilta ja kuivattiin riihesä. Jos niitä oli enempi puitiin oikein varstoilla ja viskuroitiin pienehkö pusi vietäväksi Turkuun. Leipurit ostivat ja niissä oli koko hyvä hinta. Omaan leipäaikanaan niitä myös käytettiin ja oma vara oli aina varastossa.

Vihdoin minäkin silloin iltana nukuin ja äidin piti sitten herättää minut heti 12 jälkeen. Isän piti hevoset ruokkia jo ainakin 2 tuntia ennen. Illalla oli pantu heiniä piukasti säkkiin ja hevosen pääpussiin hevoselle kauroja matkaevääksi. Jotain siinä vähän syötiinkin ennen matkaan lähtöä. Juntolan kartanon kautta Hihnalaan Hämeentielle oli kesäaikana mentävä. Lohelan mettä, heti alkumatkasta, oli sellainen vähän pelottava taival van-

hoine tarinoineen. Isä selitteli kaikki kylät ja talotkin nimeltä pitkin Lietoa. Ei niistä monikaan mieleen jäänyt. Nuolemo ja Vanhalinna jäivät. Muistan, että lähempänä Liedon kirkkoa oltiin Krouvissa aamukahveella ja että hevosta syötettiin. Krouvin talossa teurastushommia tekeviä miehiä oli juuri ylösnousussa.

Turun Tuomiokirkon torni, jo kauaksi Lietoon näkyvä, jäi jo silloin mieleen ja samoin se näkyy vieläkin. Hannunniityn ahteelle noustessa oli vasemmalla puolella erään rakennuksen seinässä iso ruukkuvati pohjastaan kiinni, kai savenvälän reklaami. Sepän pajoja Nummenpakalla oli varmasti, kun siinä aina tuntui vahva kivihiihen katku. Täällä maalla ei puuhiihen katku pajoista ole ollenkaan sellaista. Täällä kun oli vielä silloin puista poltetut hiilet. Kauppatorille asetettuumme isä käski minun istua kuormalla ja hän meni kyselemään hintoja toisilta mitä jauhoista pyytävät, että tietää mitä itse pyytää. Hinnat kun olivat myöskin vaihtelevia.

En sitten muista minne jauhot jouduittiin viemään. Jonneki leipurille tietenkin. Hevonen tuotiin todennäköisesti Iso-Hämeenkadun kauppias Lindbergin pihalle, jossa oli hevosille pitkä katossuoja sivulla ja yläsivulla matkatupa, vaikka yövieraita varten. Lindbergillä oli iso siirtomaa- ja taloustavarakauppa. Tämä kauppias osti myös viljaa. Hänellä oli hevonen ja kauppiaan renki, joka asui Matkatuvan yhteydessä. Siitä kaupasta isäni ja monen monet tekivät Turkuostoksensa lähtiessään kotiinsa, maalla kun kaupat olivat harvassa.

Kun isä sai hevosen katossuojaan mentiin katsomaan Braahen puistoa ja muistan kun isä sanoi Ypäläisittäin: ”Eiks’ oleki korreita kukkasia”. Minulle ostettiin jostakin sellainen pieni lasten kello, jonka viisareita sai nupista kierrettyä; jossa oli perät ja niiden päässä sellainen poikkitanko, joka pujotettiin napin reikään.

Sitten mentiin kansankeittiöön, Suontakusta nimeseen, aivan lähellä Lindbergiä, mutta Kerttulinkadun puolella. Isä otti lihapullia ja perunia soosin kanssa. Kyllä ne olivat hyviä. Maalla siihen aikaan en ollut koskaan syönyt enkä saanut lihapullia. Yksinkertaisesti siksi, että sellaisia ei laitettu. Ei ollut olemassa lihamyllyä. Liha syötiin keitettyinä tai paistamalla sellaisena perunien kanssa. Nämä ihanan hyvät ensimmäiset elämäni aikana saamani lihapullat olen muistanut kautta elämäni. Myöhemminkin samassa keittiössä kävimme niitä syömässä, kun isän kanssa Turkuun pääsin ja kauppias Lindbergin pihalla hevosemme oli heiniä ja kauroja syömässä.

Kerran sattui, kun isäni kanssa olimme Lindbergin pihalla hevosen kanssa ja isä laitti hevosen lakkaan kiinni sekä pani säkistä heinät hevoselle. Mentyämme hetkeksi kauppaan oli joku kurasilla rattailla ajava ajuri ajanut hevonsensa myöskin lakkaan ja ottanut meidän hevosen edestä kaikki heinät oman hevonsensa eteen. Ei luultu meidän heti tulevan takaisin. Isäni sanoi: ”Miksi olet heinät ottanut!” Ja kokosi heinät sen hevosen edestä. Silloin se mies potkaisi isää, hänen ollessa kumarassa. Minä rupesin parkumaan. Isä tulistui ja kokosi heinänsä ja uhkasi vartioida hevostaan. Mies kyllä sitten poistui hevosineen. Tämä tapahtui kai myöskin minun ensimmäisellä Turkumatkallani, koska se piha tuntui vieraalta. Se Lindbergin piha tuli sittemmin hyvin tutuksi, kun useamman kerran kävin isän mukana Turussa.

Tästä ensimmäisestä Turkumatkastani muistan palatessa, että uni yllätti minut rattailla Liedossa. Se ostettu kello perineen oli puseron rinnassa. Isä kertoi, että joku muu palaava hevosmies tuli vierelle ahteessa kävelemään juttusille ja sanoi: ”Siinä mies kelloineen nukkuu eikä mitään tietäisi, vaikka varkaat veisivät kellon rinnasta.” Turusta tuomisista en muista mitä tuotiin, mutta varmasti jotain taloustavaroita, kahvia, sokeria ym.

Kerron vielä, että Turussa oli siihen aikaan hevosille juottopaikkoja. Tässä oli yksi sellainen metallinen vesikaukalo, kun Iso-Hämeenkadulta kiertään Turun tuomiokirkolle heti siinä kulmassa. Siihen mahtui useampikin hevonen rinnakkain juomaan. Se juomakaukalo oli noin 50 cm korkealla kadusta, joten hevosten oli hyvä juoda. Samassa kulmassa oli myöskin peltinen ”pissaputka”. Tämä peltikierukka, paremmin miehille, oli siinä monia kymmeniä vuosia myöhemminkin.

Hevonen oli niin tarkkavaistoinen, ettei tahtonut ollenkaan juoda kaupungin pihalla tarjottua vettä, vaikka oli janokin. Se haisti vain vierasta ämpäriä eikä juonut. Juokseva oja Juntolan tiehaarassa juoksutti sellaista vettä, joka kelpasi hevosille pitkältä Turkumatkalta tullessa.

Meiltä ei koskaan viety kotitekoista voita Turkuun. Meiltä kun maito vietiin Juvan meijeriin. Paljon siellä oli paikkoja, joissa maito itse kurnuttiin, tehtiin voiksi ja vietiin puisissa pytyissä Turun torille myytäväksi. Kanamunat vietiin myös torille. Ei siihen aikaan vielä kaupatkaan juuri munia ostaneet. Kuivia halkoja vietiin meiltä talvella Tuomaan markkinoille väliin kahdellakin hevosella renkipojan kanssa. Muistan hyvin kuinka sellaiset kuormat edellisellä päivällä köysien varaan alusille tehtiin. Heiniä myös joskus riitti viedä joku kuorma Turkuun.

Halkokuormat ja heinät piti viedä puutorille. Siellä oli vaakahuone, jonne kuorma ajettiin punnittavaksi, jos teki ostajan kanssa kiloaukan. Reki pohjineen täytyi purkamisen jälkeen

tuoda uudelleen vaakaan punnittavaksi, että saatiin heinien todellinen paino ja vasta sitten sovittu hinta rahassa voitiin laskea. Myydessä kuorman summakauppana säästi nämä punnitusvaivat ja kyllä ajurien ostajat melko hyvin summassakin osasivat kuorman painon suunnilleen arvioida.

Muistan, että meiltä vietiin joskus teurastettuja kanoja ja joskus vasikan ruho. Ruho käärittiin puhtaaseen raitiin muun kuorman päälle. Kaupungin eläinlääkäri kävi veitsi kädessä kuormalta kuormalle tarkastamassa ja löi leimansa ja sitten sai myydä ostajille kilohintaan. Perunia luulisin ehkä silloin aikaisemminkin viedyn meiltäkin Turkuun, koska niitä muistan joskus myöhemmin olleeni itsekin Urho veljen kanssa kahdella hevosella viemässä. Kyllä se oli niin ennen, että rahaa oli hyvin ahtaalla ja jos Turkuun lähdettiin ostoksille, piti yrittää jotain myytäväksi viedä, että sai ostoihin rahaa. Meillä kotona oli jatkuvana tulona vain meijeritili, joten ylimääräisiin ostoksiin piti lisäksi saada lisätuloja joistakin tuotteista mikäli riitti myytäväksi.

Isäni järjesti Turkumatkansa useasti juuri Tuomaan ja Laskiaismarkkinoille. Silloin oli esimerkiksi puutorilla paljon monenlaisia taloustavaroita ja hyvin runsaasti tarjolla. Sieltä isä aikoinaan eri kerroilla osti 2 oikein hienoa piirontia tulalettineen, äidin sivusängyn, pöydän ja keinutuolin. Markkinoilla myytiin isän ostama kirkkoreki ja raurattomat parireet. Puutorilla myytiin siis valjaita, luokia, kaikenlaisia puuastioita, lihatiinuja, saaveja, ämpäreitä, monenlaisia koppia ja rihkamaa. Sellainen oli entinen puutori ennen, kun nuoruudessaani muistelen.

Turkuun mentiin joskus myös niin, että lähdettiin jo iltapäivällä illaksi. Hevonen kuormineen kauppias Lindbergin pihaan ja itse matkatupaan yöksi. Aamulla oli sitten pikainen mennä kuureksi torille tuomisiaan myymään. Täten säästytti yöllä lähtö ja kulkeminen. Aikaa meni kyllä enemmän päivällä lähtiessä. Kyllä täältä Tarvasjoelta sentään Turkumatkaan melkein aina lähdettiin yöllä, tehden matkan päivässä. Minä muistan vain yhden kerran olleeni isän kanssa siten, että olimme Lindbergin matkatuvassa yötä. Matkatuvassa oli ylis- ja alissängyt. Oli vain olkipolstarit ilman peitettä. Oli myös pöytä ja joku tuoli. Kaikki kalusto oli yksinkertaisen kolko. Ikkuna oli sentään pihalle päin. Illalla voi käydä mukavasti kansankeittiö Suontakustalla syömässä, evästäkin oli muutamilla mukana, mutta kyllä lämmin keitto ruokalassa paikallaan oli.

Tällaista muistelen ensimmäisen Turkumatkani olleen ja vähän sen jälkeen lähes 80 vuotta sitten.

Kirjoitti
Kalle Mansikkaniemi
syntynyt 1903

Tarvasjoen kunnalle on valmistunut pitäjää esittelevä dia-sarja, jonka taustalla Tarvasjoen viihdekuoro esittää laulun runoon: Katson joen yli.

Katson joen yli

Päivä helteinen heinäkuun, verkkainen virran on juoksu. Tuuli ei liikuta lehtiä puun, huumaaava heinän on tuoksu. Angervon huntuu verhoutuu notkelman laidat ja oijen suu. Aholla mansikat punottaa kutsuen poimijaa.

Joen törmäillä rinnakkain seisovat kylien talot. Takana peltojen viljavain siintävät siniset salot. Joki vain syvällä uomassaan jatkaa ikuista kulkuaan, sisämaan lähteiden matkaa se helmaan meren jatkaa.

Pelloilla väki on kiireissään heiniä latoon tuoden. Hikeä otsalta pyyhkiessään katseen taivaalle luoden. Sinne jo pilviä ilmaantuu, herää jo havisten haapapuu. Etäällä jyrähtää ukkonen sadetta enteillen.

Pilvet tummuu ja jyrisee, kaatuvat taivaan saavit. Pojat nuo joella oleilleet kokoavat onget ja haavit. Kaikilla kiire kotiin on ylitse pellow ja heinikon. Pojatkin piennarta sarkain juoksevat savisin varpain.

Sade kun taukoo ja kirkastuu jää pisara poimulle lehden. Eräät jo iltahan valmistuu vihdot koivusta tehden. Sauna kyllynsä utuiseen pian jo kutsuvi väsyneen. Ynisten karja sarvipää odottaa lypsäjä.

Ylitse suvisen maiseman soittaa suntio ehtookellot. Näin tietävät pyhän alkavan jokilaaksossa kylät ja pellot. Tuulessa tähtkäävät aaltoille laihot laajat jo vaalenee. Mäkien uumaa purppuroi horsmat ja laskeva koi.

Usva verhoaa notkelmat, yön hämääjän kylät hukkuu. Lehmätkin haassa torkkuvat, väki uuttera taloissa nukkuu. Joki vain syvällä uomassaan jatkaa ikuista kulkuaan seudun elämää valvoin savesta samehin kalvoin.